

НАЦІОНАЛЬНО- ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

*(З досвіду роботи Світлани МОІСЕЄНКО, заступника
директора з навчально-виховної роботи ДНЗ
«Харківський регіональний центр професійної освіти
поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»)*

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У ХАРКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

*(З досвіду роботи Світлани МОІСЕЄНКО, заступника директора з
навчально-виховної роботи ДНЗ «Харківський регіональний центр
професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та
машинобудування»)*

м. Харків
2023

Друкується за рішенням науково-методичної ради НМЦ ПТО у Харківській області від 21.09.2023, протокол №3.

Автор: *Світлана МОІСЕЄНКО, заступник директора з навчально-виховної роботи ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»*

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ. – Харків: НМЦ ПТО у Харківській області, 2023. – 72 с.

Даний випуск презентує досвід роботи ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування» щодо національно-патріотичного виховання здобувачів професійної (професійно-технічної освіти).

Також читачам пропонуються сценарії деяких заходів, які проводилися в учнівських групах цього закладу освіти.

Рецензент:

Наталія СОЛОГУБ, методист НМЦ ПТО у Харківській області

*Люблять батьківщину не за те,
що вона велика, а за те, що своя.*

Сенека

*Батьківщина – все!
Олександр Довженко*

Національно-патріотичне виховання є складовою загального виховного процесу підростаючого покоління. Актуальність національно-патріотичного виховання учнівської молоді зумовлена процесом консолідації й розвитку українського суспільства, сучасними викликами, що стоять перед Україною. Дійсно, у суспільстві наявна потреба у самостійній, цілеспрямованій, відповідальній особистості, яка здатна проявляти соціальну активність, ініціативність, готова до захисту Вітчизни, віддана її інтересам, усвідомлює свою роль у житті держави та суспільства.

Епіграфом до матеріалу підібрано два вислови видатних особистостей: римського філософа-стоїка Сенеки та видатного українського кінорежисера, письменника Олександра Довженка. Вислови цих мислителів, як ніколи відображають ставлення українців до подій, що відбуваються сьогодні у нашій державі.

Більшість із нас любить свою Україну не за те, що вона велика, а за те, що вона своя, бо ми народились на цій землі, їмо хліб, що виріс на її полях, п'ємо воду з її джерел, відчуваємо дух цієї землі, у більшості із нас тече кров героїчних предків.

Мало хто у світі вірив, що із початком російської агресії проти України, тисячі українців стануть на захист своєї Вітчизни, жертвуючи найціннішим – своїм життям. З новою силою українці відчули, як у них прокидається дух свободи під час майданів, а особливо, коли студентство вийшло на протести у листопаді 2013 року, масовості ці протести набули у 2014 році.

Ми століттями прагнули, будучи європейською державою, стати повноцінним членом європейської спільноти. І тільки зараз, життям тисяч воїнів, доводимо світові, що ми – Європейська держава. Тому для нас, українців, Батьківщина – це все: рівність, свобода, справедливість, толерантність, плюралізм, повага, участь. За ці основні цінності сучасної демократії ми платимо кров'ю.

Тоді виникає питання: дитина приходять у цей складний світ уже сформованою особистістю, чи все ж важливу роль у її формуванні відіграють родина, заклад освіти, чи сучасний медіапростір, що переповнений патріотичним контентом.

Як зазначається у Стратегії національно-патріотичного виховання (затвердженої Указом Президента України від 18 травня 2019 року №286/2019), «в Україні національно-патріотичне виховання є одним із пріоритетів держави та

суспільства щодо розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), формування у громадян почуття патріотизму, поваги до Конституції та законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України, сповідування європейських цінностей».

Метою Стратегії є визначення пріоритетів та основних напрямів національно-патріотичного виховання, зокрема дітей та молоді, розвитку відповідних інститутів держави і суспільства, забезпечення змістового наповнення національно-патріотичного виховання на основі:

- ✓ формування національно-культурної громадянської ідентичності, національно-патріотичного світогляду, збереження та розвитку суспільно-державницьких та духовно-моральних цінностей українського народу;

- ✓ готовності громадянина до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України;

- ✓ усвідомлення досягнень українського народу, його інтелектуальних, духовних та інших надбань;

- ✓ розвитку діяльнісної відданості у розбудові України як суверенної держави, формування активної громадянської та державницької позиції, почуття власної та національної гідності;

- ✓ скоординованої роботи та взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері національно-патріотичного виховання, їх ефективної співпраці з громадськістю;

- ✓ постійного формування широкої громадської підтримки процесів національно-патріотичного виховання, розширення ролі та можливостей громадських об'єднань, підвищення ролі сім'ї, активної участі волонтерів, активістів;

- ✓ сприяння консолідації суспільства навколо ідей спільного майбутнього, всебічного розвитку і функціонування державної мови в усіх сферах суспільного життя, захисту територіальної цілісності України, успішних реформ і державотворення.

У проведенні виховних заходів ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування» (далі – Центр) орієнтується на заплановані заходи, але у план виховної роботи вносяться корективи відповідно до указів, постанов, розпоряджень, наказів, листів Міністерства освіти і науки України, Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної (військової) адміністрації, Науково-методичного центру професійно-технічної освіти у Харківській області, Харківського державного будинку художньої та технічної творчості.

Основним документом, за яким проводиться виховна робота у Центрі, є річний план виховної роботи на поточний рік, також складаються плани виховної роботи на місяць. Активну участь у складанні плану беруть методична комісія класних керівників, бібліотекар, соціально-психологічна служба, учнівське самоврядування. В основу планування покладено календар знаменних та визначних дат.

Враховуючи сучасну ситуацію, що склалася в Україні, пріоритетними напрямками виховної роботи Центру є не тільки національно-патріотичне, а й військово-патріотичне, громадянське та морально-правове виховання, які є між собою нерозривними. Ключовим поняттям поряд з визначенням національного, військового, громадянського є патріотизм.

Патріотизм (від латинського patria – країна, вітчизна, батьківщина) – це любов і відданість Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам. Історичне джерело патріотизму – це формування зв'язків з рідною землею, рідною мовою, народними традиціями, звичаями та культурою.

Головною тенденцією національно-патріотичного виховання є формування ціннісного ставлення особистості до Батьківщини, держави, народу, нації. Посилення національно-патріотичного виховання нерозривно пов'язане з трансформацією правової культури, правової та громадянської свідомості.

Складові національно-патріотичного виховання реалізуються різними шляхами і здійснюються як на уроках, так і в позаурочний час. При цьому орієнтуємось на індивідуальну та малі групові форми роботи з учнями, на жаль, колективна форма під час дистанційного навчання майже не використовується. Але недоліком такої роботи є те, що ми не бачимо своїх учнів, не відчуваємо їх емоцій: важко зрозуміти наскільки учень готовий взяти участь у тому чи іншому заході.

Дистанційна форма навчання вирішила багато проблем освітньої діяльності, у тому числі й проведення онлайн-виховних годин.

Виховання як цілеспрямований процес здійснюється певними шляхами, тобто методами, і набуває різних форм, що відіграють важливу роль у вихованні особистості. Тому з метою реалізації Концепції національно-патріотичного виховання молоді у Центрі педагогічним колективом системно проводяться такі форми й методи роботи з учнями як: проєктна діяльність, виховні години, тематичні уроки, лекції, бесіди, уроки пам'яті, «круглі столи», години спілкування. Реалізація завдань національно-патріотичного виховання учнів здійснюється під час освітньої, позаурочної та гурткової роботи. На жаль, у 2022/2023 році гурткова робота у Центрі не була організована.

Як вже зазначали, вся виховна робота у навчальних групах проводиться відповідно до плану. В основу національно-патріотичного виховання покладені історичні й культурні цінності, традиції і звичаї народу, значення яких зростає в умовах європейської інтеграції України.

Серед важливих чинників національно-патріотичного виховання є феномен Майдану – це свідчення жертвності заради безумовного дотримання прав людини та поваги до людської гідності. Метою таких заходів є виховання громадянина – патріота. Тому у Центрі проводяться заходи, присвячені не тільки вшануванню Героїв небесної сотні, а й пам'яті Героїв Крут, тобто вшанування подвигу молодих українців, які готові були пожертвувати своїм життям заради України. Проводяться заходи з відзначення Дня Соборності України, Дня Конституції України, Державного прапора України, Незалежності України, Дня гідності та свободи.

З метою виховання патріота, захисника рідної землі, проводяться заходи до Дня захисника й захисниць України, Дня збройних сил України, щодо вшанування воїнів Другої Світової війни, Дня пам'яті та примирення тощо. Такі заходи завжди були актуальними, а зараз набули ще більшого сенсу.

"Втративши мільйони життів, Україна у минулому столітті довела: ми є нацією, яку не можна підкорити навіть тотальним голодом», – написав у Twitter Президент України Володимир Зеленський до 90-х роковин пам'яті жертв Голодомору. Учні нашого Центру брали участь у акції «Запали свічку», вшановуючи пам'ять жертв Голодомору. Також проводилися заходи до Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту та Дня скорботи й пам'яті жертв депортації з Криму.

ГОЛОДОМОР 1932-1933. ПАМ'ЯТАЄМО

ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»
Віртуальна інформаційна пам'ятка-ревізям та презентація книги «Людяність у нелюдний час»

ПРОСТО ЧИТАЙ:

Людяність у нелюдний час / уряд. В.С. Тилиця, В.М. Яременко. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Смілопис, 2019. – 238 с.

«... Да, страшний голод був. У голоді весь час тільки одна думка: щось знайти та з'їсти. З'їси щось, а через деякий час знов хочеться, наче нічого не їв. ... Мама звалал, бо почала пухнути. Піднятися сама з ліжка не могла, лише по мотузці, завізаній на ліжку. А ми голодні, їсти дуже хочеться. Почали ходити до чулка людей, до робітні та просити хоч який їжі. А у робітні у самих нічого нема. Родичі так голодували...»

(Свідчення Яневісі Надії Кирилівни)

ПРЕЗЕНТАЦІЯ КНИГИ

Ілюстративну віртуальну книжкову виставку до ДНЯ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРІВ

ЧОРНА ДОШКА ПАМ'ЯТІ

Хоча військово-патріотичне виховання є самостійним напрямком роботи з учнівською молоддю, але він тісно переплетений з національно-патріотичним вихованням. Наш Центр багато років співпрацює з районним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки.

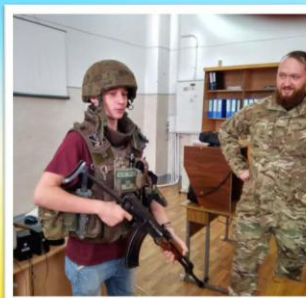
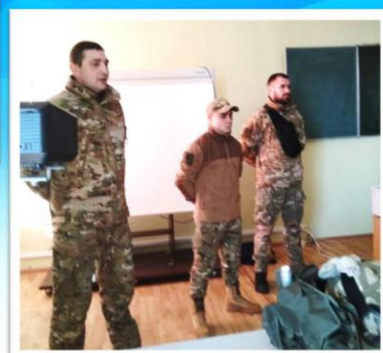
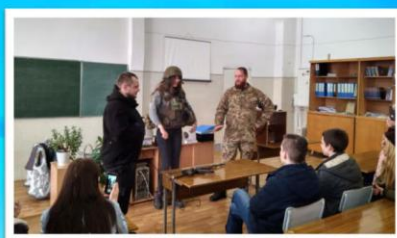
Військово-патріотичне виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Військовий комісар
Московського районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки
підполковник
Ю. В. Гончаров
«...» 2023 р.

ПЛАН
спільних дій Державного навчального закладу
«Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»
з Московським районним територіальним центром комплектування та соціальної підтримки

№ з/п	Назва заходу	Відповідальна особа	Термін наचачення	Примітка
1	Проведення зустрічей з працівниками РТЦК та СП	Заступник директора з ББД, Могошова С. В.	Упродовж 2023 року	
2	Проведення екскурсій з метою профорієнтаційної роботи за доступу до ВНЗ військового спрямування	Заступник директора з ББД, Могошова С. В., представник ГВК	Листопад-квітень 2023 року	
3	Проведення зустрічей з волонтерами, учасниками АТО/ООС, Ветеранами війни, курсантами військових навчальних закладів	Викладач предмету «Історія України»	Упродовж 2023 року	

Військово-патріотичне виховання

До війни працівники військкомату були нашими частими гостями. Центр активно співпрацював з ветеранськими організаціями. Проводились зустрічі з волонтерами, учасниками АТО/ООС. Проводились виховні заходи за темами: «Ми майбутні захисники України», «Герої-земляки», «Слава і честь героям». Учні Центру брали участь в обласних, міських та районних заходах з відзначення подвигів ветеранів війни.

Неможливо виховати воїна-патріота, воїна-захисника, який не знає свого коріння, не знає історії свого роду, не знає національних традицій, цурається своєї мови. Такий воїн буде яничаром, що не знає жалю.

Один із тисячі прикладів: молодий захисник, випускник Національної академії Національної гвардії України у Харкові, Євгеній Громадський, з позивним «Гром», не роздумуючи, став на захист України 24 лютого. Можливо, не маючи значного військового та життєвого досвіду, у перші дні російської агресії, разом з такими ж однолітками, обороняв місто. Битва за Харків зробила його Героєм України у двадцять два роки. Хлопці зупинили колону танків та градів, які рухались по трасі Білгород-Харків. Чому він став захисником держави? Тому що його батько і мати є військовослужбовцями Збройних Сил України, тому що до сьомого покоління знає свій рід по батьківській лінії, серед яких були і козаки, і повстанці УПА, тому що козацькому роду – немає переводу.

На жаль, серед наших випускників є загиблі. Ми звикли за часів радянського союзу, потім становлення незалежності нашої держави, говорити про подвиги ветеранів, інколи не розуміючи їх, та формально підходити до проведення деяких заходів, але тепер стаємо свідками мужності і глибокого патріотизму наших учнів. На разі оновлюємо сторінку на сайті закладу про наших випускників, захисників, хто брав та бере участь у захисті України.

Здавалось би, що робота учнівського Євроклубу напряму не пов'язана з національно-патріотичним вихованням, але зазначимо, що мета діяльності нашого

Євроклубу полягає в активізації організаційних здібностей та творчого потенціалу учнівської молоді, створенні сприятливих умов для самореалізації й гармонійного розвитку особистості, забезпеченні захисту прав і свобод молоді людини, заходів, спрямованих на гуманізацію та демократизацію молодіжної спільноти, реалізації прав і свобод молоді, їхньої гідності й честі, що сприяє національному та патріотичному вихованню наших учнів. У Центрі проводяться заходи, спрямовані на підвищення рівня знань молоді про Європейський союз та стандарти НАТО. Ці заходи сприяють вихованню в учнівській молоді почуття національної гідності за свою країну, вихованню поваги до своєї ідентичності.

Робота Євроклубу

Бібліотека
ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»

«Європейська інтеграція: шляхом миру та співпраці»

Віртуальна книжкова виставка до Дня Європи

ВІРТУАЛЬНА МАНДРІВКА

Державна тюльпанів та вітряків

НІДЕРЛАНДИ

ЩО ТИ ЗНАЄШ ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ?

Презентація створена зав. бібліотеки ДНЗ «ХРЦ ПО ПМТМ» Ковню Є.І. Харків

Робота Євроклубу

Республіка Польща

REPUBLIQUE DE POLOGNE

Історія Польщі

Для політиків важливі надолонішими в історії держави

КУЛЬТУРА ПОЛЬЩІ

Свято Конституції 3 Має

Презентація до лекція-дослідження «Традиції, музика та культура Польщі»

ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»

СИСТЕМА ОСВІТИ В ПОЛЬЩІ

МІНІ-ПРОЄКТ

Знайомлячи учнів з країнами Європи, необхідно проводити паралель та акцентувати їх увагу на самобутності і неповторності нашого народу, який має глибокі коріння державотворення, морально-етичних норм співіснування у людському суспільстві, поваги до своїх традицій вірувань, своєї матеріальної та духовної культури.

Можливо, це і не доречний приклад, але після закінчення Другої Світової війни у 1945 році німецьке містечко Вюрцбург було знищено майже повністю. Тодішня влада післявоєнної Німеччини вирішила не відбудувувати це місто, вважаючи це недоцільним. Але мешканці Вюрцбурга на громадських зборах вирішили його відбудувати. Тепер на мапі Європи є таке чудове місто, як символ любові його мешканців до землі, де вони народилися. Це якраз той приклад, коли кожна людина повинна любити свою малу Батьківщину та приносити їй користь.

Відповідно до Указу Президента 9 травня оголошено Днем Європи. У преамбулі Указу зазначено, що «усвідомлюючи європейську ідентичність Українського народу, з метою зміцнення єдності народів Європи, забезпечення миру, безпеки й стабільності на Європейському континенті, засвідчуючи відданість ідеалам та цінностям демократії, підтримуючи ініціативи молодіжних та інших громадських об'єднань». Тому, проводячи відкриті виховні години, ми наголошуємо, що Україна була, є і буде європейською державою.

Характерною ознакою українського патріотизму є його дієвість. Саме вона спроможна перетворювати почуття на конкретні справи і вчинки на користь Батьківщини й держави. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще. Для формування такої свідомості особистості має бути успішно реалізована цілісна система національно-патріотичного виховання.

Волонтерська діяльність

ПРО НАС ПИШУТЬ

День інформації за матеріалами газети
НМЦ ПТО у Харківській області «Вісник профосвіти»
2022/2023 навчальний рік

ВІСНИК ПРОФОСВИТИ
Специвипуск № 7

20 квітня
ДЕНЬ ВДЯЧНОСТІ ВОЛОНТЕРАМ

НМЦ ПТО у Харківській області висловлює широкую вдячність усім, хто знайшов час і віддав роботу добрій справі. Ми дякуємо за вашу стійкість і бажання допомогти, за невідомий внесок у наблизення нашої Перемоги, за споконвічну працю, яка робить Україну сильнішою!

Завдяки Вашій невеличкій гроші, багато людей отримують необхідну допомогу під обстрілами і проробляють зони і тимчасово окуповані міста. Ви рятуєте життя, допомагаєте тим, хто вкрай цього потребує, інше жертвувачі виконують безкоштовно.

Волонтери ЗП(П)ТО Харківської області також не зупиняться і активно продовжують допомагати!

ШАНОВНІ ВОЛОНТЕРИ!
МИ ПИШАЄМОСЬ ВАМИ І ЩИРО ДЯКУЄМО!

До Перемоги – тільки разом!

ВП № 7
Специвипуск
30.04.2023

ДНЗ «ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ ПОЛІГРАФІЧНИХ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ ТА МАШИНОБУДУВАННЯ»

НАШІ ВОЛОНТЕРИ

Серед педагогічних працівників включилися у волонтерський рух: **Будняк Вікторія Валентинівна, майстра виробничого навчання папігурівки** поїхала під обстріл в об'їзд, куші влучили російська ракета, дивом залишилася жива, але не зважилася, не зупинилася, не почала жаліти себе, а приєдналася до міжнародної організації червоного хреста – **COMITE INTERNATIONAL GENEVE**.

Серед учнів: **учень групи СТ (верстатники) 12-1 Олександр СЕРГЕВКО** – склад будівельного волонтерського осередку брав участь у відбудові пошкодженої будівля в селі Ціркули.

Учасник учнівського самоврядування нашого закладу: **Георгій КАЙДАЛОВ** вже цілий рік перебуває у Влгодійній Організації «Влгодійний фонд» – Волонтерська ЮА.

Учні групи **СТ (верстатники) 11-2 Дмитро ТРЕДКОВ** та **Максим ЖИДИК** у складний час знайшли себе: почали допомагати потерпілим харків'янам у складі швидкої допомоги.

Волонтерська діяльність

БУДНЯК Вікторія
Валентинівна, майстер
виробничого навчання

Учасник учнівського самоврядування
Центру Георгій КАЙДАЛОВ

На жаль, офіційно волонтерська діяльність у Центрі не організована, проте деякі учні та викладачі самостійно влились у волонтерський рух. Варто зазначити, що волонтерська діяльність – це суто особистісна діяльність людини, що сприяє встановленню соціальних зв'язків, відповідального ставлення до справи, формуванню соціально значущої ініціативності, прагнення пожертвувати в ім'я України вільним часом, здійснити альтруїстичний вчинок. Ми пишаємось нашими учнями та колегами. Про волонтерський рух розповідали у статті «Волонтерство як стан душі».

Декілька слів хочеться сказати про музей, що діяв у нашому Центрі до початку російської агресії, у 2011 році він набув статусу «Зразковий музей», а у 2016 році підтвердив це звання. У музеї проводилась інформаційно-виховна та освітня робота, а саме: ознайомчі екскурсії для учнів першого курсу, виховні години, зустрічі з ветеранами підприємств, тематичні уроки тощо.

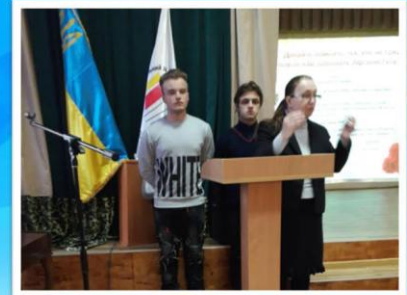
Робота музею

Робота музею

Робота музею

Музей був тим осередком, де проводилось національно-патріотичне, військово-патріотичне і громадянське виховання учнів. Організовувались зустрічі з ветеранами праці, проводились виховні години, години спілкування про значення та престиж робітничих професій, бо поряд розташовувались два великі підприємства: ФЕД та Авіаційний завод. Не оминали виховні заходи про історію Слобожанщини, історію Харкова, про традиції і культурний розвиток міста.

Також демонстрували маловідомі факти минулого українського народу, використовуючи проекти Українського інституту національної пам'яті.

Активним учасником будь-яких заходів, що проводяться в учнівських колективах, є бібліотека Центру. У бібліотеці постійно діють тематичні виставки до знаменних та календарних дат, надається допомога у створенні презентацій, тематичних відеороликів.

Бібліотека Центру

Як приклад: «Світ ловив мене, але не спіймав...» до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди, «Слово, моя ти єдина зброя...» до 150 років від дня народження Лесі Українки, нетрадиційний бібліотечний урок «Афганістан – наша пам'ять і біль», буктрейлер, віртуальна книжкова виставка «Земле рідна, понівечена скрипка моя...» до Дня пам'яті жертв Чорнобильської катастрофи, інформаційні повідомлення «В єдності наша сила» до Дня Соборності та до Дня Єднання.

Бібліотека Центру

Державний навчальний заклад «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатеchnологій та машинобудування»

ТОП-5
НАЙКРАЩИХ КНИГ ПРО
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСКУ
ВІЙНУ

РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

ЦЕЙ ДЕНЬ В ІСТОРІЇ

24 травня
День слов'янської
культури та
писемності

Бібліотека
ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатеchnологій та машино»

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ
Дню захисників і захисниць України

ЛІТОПИС ВІЙНИ
від українських літераторів

Анотований рекомендаційний список літератури

Мартин Брест «Пехота»

Ця книга написана про війну на сході України безсторонно і з усіма нюансами. Автор розповідає про те, чому він вступив до армії, про життя в окопах, про втрати, про любов, про дружбу та про те, як війна впливає на людину.

Мартин Брест «Пехота»

Олександр Вільчинський
«У степу під Авдіївкою»

«Виняється, навіть у її багато чого можна виступити автором, особливо якщо ти вперше в житті потрапив на війну, до того ж в районі Авдіївки» – Роман Данилюк, та його побратимі з лінійного батальйону «Азов» (Україна) – «Вільчинський»

«Вільчинський» – це не просто книга, це історія життя та смерті, це історія війни, це історія України. Тут у нас перекладений текст, який ти можеш прочитати в оригіналі. Тут у нас перекладений текст, який ти можеш прочитати в оригіналі. Тут у нас перекладений текст, який ти можеш прочитати в оригіналі.

Бібліотека Центру

21 листопада
День Героїв та Свободи

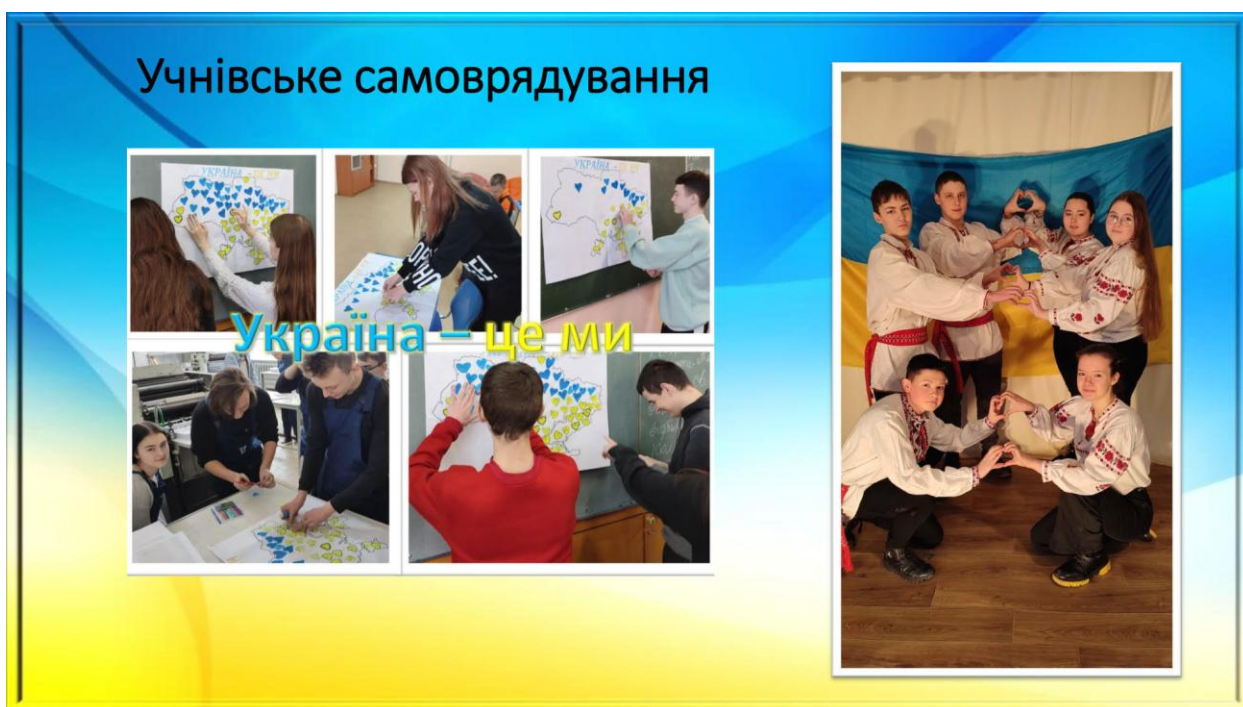
«Слово до слова – ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДІ»

Конституція – ОСНОВА НАШОГО ЖИТТЯ

Українці – колективна нація, здатна до самоорганізації. Така форма колективної думки сягає своїми витокami Київської Русі. Однією з форм вирішення нагальних проблем було віче – це загальні збори громадян міст України-Русі для розгляду громадських справ. За часів козаччини Запорізька Січ була певною державою в державі, що зберігала або розвивала нові звичаї, які корінилися на виключно українському ґрунті, були спрямовані на дотримання ідей української незалежності, права українцям бути господарями на своїй землі та не залежати від впливу чужоземців. Запорізька Січ не тільки виголошувала ідеї незалежності України, але і робила усі можливі спроби, щоб досягти її власними силами. Мабуть, як

продовження історичних традицій в закладах освіти організовується робота учнівського самоврядування, яка повинна ґрунтуватися на традиціях громадського самоуправління.

Вже другий рік поспіль через коронавірус та військовий стан в Україні учнівське самоврядування працює не так ефективно, як хотілось би, проте протягом навчального року ми намагались проводити засідання учнівського самоврядування. Як результат, наші учні брали участь у мистецьких конкурсах, челенджах, акціях, флешмобах, фотовиставках, які проводились за сприяння Департаменту освіти Харківської міської ради, Управління освіти адміністрації Салтівського району, НМЦ ПТО у Харківській області, Харківського державного будинку художньої та технічної творчості.

Хтось скаже, що, можливо, мистецькі конкурси не мають ніякого відношення до національно-патріотичного виховання, – це естетичне виховання. Заперечимо, – мистецтво є складовою частиною національної самобутності, неповторності українського народу, тому протягом навчального року наші учні брали участь у:

– Всеукраїнському конкурсі дитячої творчості до Всесвітнього дня домашніх тварин «Мій домашній улюбленець», – диплом за II місце;

– Всеукраїнському конкурсі декоративно-прикладного мистецтва «Різдвяний ангел», – диплом лауреата за I місце;

– Всеукраїнському фестивалі-конкурсі сценічних та карнавальних паперових костюмів «Стильний папір» (тема: «Квіти України»), – очікуємо на результат;

– Всеукраїнському конкурсі мультимедійних проєктів «Врятувати від забуття»;

– Президент учнівського самоврядування Євген Ніщеглод брав участь в обласному профорієнтаційному челенджі відеороликів «Building Your Future»;

- обласній краєзнавчій акції учнівської молоді «Незалежність України очима юних краєзнавців», присвяченій Дню Незалежності України та акціях: «Героям сучасності», «Яким я бачу майбутнє України після перемоги»;
- міських та обласних челенджах «Є професія у світі – серце віддавати дітям», «Харків інтелектуальний: від минулого до сучасності», до Дня Соборності України за темою: «Тільки в єдності наша сила»;
- флешмобах: «Дякую героям ЗСУ», до Дня української писемності та мови;
- фотовиставці до Дня Соборності України за темою: «Україна – це ми».

Участь учнів у конкурсах, фестивалях, акціях, челенджах, флешмобах

Вітаю, дорогі наші захисники та захисниці!

Ви сьогодні знаходитеся на передових позиціях, захищаючи нашу Україну від агресора. Вам найважче, бо перебуваєте під постійними обстрілами, вас штурмують орди невігласів, поливаючи дощем з градів. Ви перебуваєте під палючим сонцем, пралиним дощем або тріскучим морозом, вам буває дуже складно, але пам'ятайте, кожен громадянин України, що має патріотичну проукраїнську позицію, думками підтримує кожного з вас.

Ви – міцні та дужі, вас не зламати, бо ви маєте сильний дух. Вашій стійкості та відвазі задрить увесь світ, бо ви захищаєте суверенітет нашої держави, кожного українця, а тому і мене, за що вам низький уклін.

З початку війни всі українці відчули на собі жахіття війни. Може хтось злякався, може заневав духом, але більшість змогли опанувати себе, переступити через власні переживання та втрати – і віднайти у собі сили – автти до рук зброю і йти захищати рідну землю.

Україна – Європейська демократична держава, що має віковинні цінності, серед таких цінностей – родина, а діти – продовження кожного роду. Шановні захисники та захисниці, ви захищаєте дітей, а це майбутнє нашої країни.

Разом з тим кожен воїн захищає свою родину: батька, матір, дружину, дітей, тому сила роду додає всім впевненості у перемозі. Для кожного українця родина – це та фортеця, що дає силу та натхнення у боротьбі з ворогом.

Наші дорогі захисники, війна обов'язково завершиться: після грозової ночі завжди сходить сонце і перемога буде за вами.

Ця війна надала нашому народові шанс остаточно консолідуватися у єдину націю, яку ніяка сила не зможе перемогти.

Участь учнів у конкурсах, фестивалях, акціях, челенджах, флешмобах

Всеукраїнський конкурс мультимедійних проєктів

Державний навчальний заклад
«Харківський регіональний центр професійної освіти
підприємств медіатехнологій та машинобудування»

Творча робота
«Врятувати від забуття»

ЗАПАЛИ СВІЧКУ ПАМ'ЯТІ!

НАША ПАМ'ЯТЬ
МАЄ БУТИ ВІЧНОЮ,
ЯК РЕКВІЄМ,
ЯК ГРІЗНА
ПЕРЕСТОРОГА ДЛЯ ВСІХ
НАРОДІВ НА ЗЕМЛІ.
І НЕХАЙ СВІТЛО НАШИХ
СВІЧОК БУДЕ ДАЧИНОЮ
ТИМ, ХТО НАВІСНО
ПІШОВ ВІД НАС
У 1933 РОЦІ...

До Дня захисників і захисниць України

Щорічно у третій четвер травня відзначають Всесвітній день вишиванки. В умовах воєнного часу не змогли долучитися до масового святкування цього гарного народного свята, тому долучилися до флешмобу, який проводився за ініціативи Харківського державного будинку художньої та технічної творчості «Вишиванка – символ України як великої родини».

Також у Центрі є власні символи: прапор та емблема, та особливою гордістю став наш гімн, який супроводжує всі свята. У розробці цих символів брали участь і учні Центру.

Навіть у цей складний час педагогічний колектив ще тісніше підтримує зв'язки з батьками учнів. З метою посилення ролі родини у процесі національно-патріотичного виховання молоді, підвищення педагогічної культури батьків налагоджена робота «Батьківського лекторію».

На батьківські збори обов'язково виносяться питання виховання дітей у родині. Адміністрацією готуються доповіді на тему: «Роль батьків у формуванні правової відповідальності дітей», «Суспільна активність підлітка як ознака готовності до дорослого життя», «Роль родини в майбутньому професійному самовизначенні дитини». Навчально-виховні, інформаційні, профілактичні матеріали розсилаються не тільки в учнівські групи, але й у батьківські.

Отже, національно-патріотичне виховання молоді покликане дати новий імпульс духовному оздоровленню народу, формуванню в Україні громадянського суспільства, яке передбачає трансформацію громадянської свідомості, моральної, правової культури особистості, національної самосвідомості і ґрунтується на визнанні пріоритету прав людини.

Можемо з впевненістю сказати, що наш педагогічний колектив намагається вкласти свій внесок у справу виховання громадянина-патріота своєї держави.

Слава Україні, Слава Героям, Слава кожному захиснику і захисниці нашої держави!

Пропонуємо вашій увазі сценарії деяких заходів, які проводилися в учнівських групах ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування», щодо національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та морально-правового виховання.

СЦЕНАРІЇ
деяких заходів щодо національно-
патріотичного, військово-патріотичного,
громадянського та морально-правового
виховання

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА БІБЛІОТЕЧНОГО УРОКУ

Тема: «Афганістан – наша пам'ять і біль»

Мета:

- розширити знання учнів про історичні події під час війни в Афганістані, про хлопців із нашого закладу освіти, які загинули, вшанувати їх пам'ять;
- привітати зі святом та поспілкуватися з воїнами, які залишилися живими;
- формувати навички аналізу подій того часу, усвідомлення того, що війна несе тільки руйнування як землі, так і людських доль;
- виховувати почуття патріотизму та повагу до воїнів-інтернаціоналістів, яким пощастило вижити, та загиблих героїв.

Обладнання: ноутбук, мультимедійний екран, презентація, ілюстративна виставка «Афганістан – мій біль, моя пекуча пам'ять».

Запрошені гості: учасники бойових дій в Афганістані.

ХІД ЗУСТРІЧІ

Бібліотекар: Доброго дня, шановні гості, учні, всі присутні у цій залі. З давніх-давен український народ підтримує священну традицію – вшановувати пам'ять про бойові подвиги кращих синів і дочок, які сповна виконали свій військовий обов'язок. Ось і сьогодні ми зібралися з нагоди відзначення виведення військ з Афганістану.

Афганістан... Це далека мусульманська країна, але уже багато років у нашій свідомості ця країна асоціюється з болем втрат, людським лихом, справжнім пеклом, до якого потрапили наші земляки, юнаки, яким ледь-ледь виповнилось двадцять років.

По-різному зараз оцінюють події тих років. Різне бачення афганської війни, її наказів і військових операцій тими, хто їх виконував. Для нас це взагалі події, які відбувалися в іншій державі, але учасниками яких були наші батьки, родичі, земляки. І тому для них і для нас Афган – страшна пам'ять, страшною війни, уроки якої мають бути засвоєні нашою молоддю і політиками, щоб ніколи не повторюватися (*відеокліп*).

Бібліотекар: Шановні присутні! Сьогодні ми з вами дізнаємось про події, героїв цієї страшною війни. Нам дуже хочеться, щоб поезії, пісні, розповіді, спогади, вистраждані в Афганістані і про Афганістан, пройшли крізь ваші юні серця, і ви зрозуміли, що найстрашніше і найбезглуздіше у світі – це війна. Ми повинні пам'ятати тих, хто її пережив, тих, хто недожив, недоспівав, недокохав (*відео*).

ВЕДУЧИЙ І. Що ми знаємо про афганську війну? Можна розказати про ту страшну неоголошену війну, що розтяглася на довгих 10 років мовою цифр, будь-яка війна у цифрах – це моторошно й страшно. Більше 30 років тому, 15 лютого 1989 року, ступаючи із сином по мосту через Аму-Дар'ю, генерал Громов символізував: цим переходом закінчення для радянських військових афганської війни. Для кожного з більш ніж 600 тисяч тих, хто служив в Афгані, вона була і залишається своєю. У рідні домівки не повернулися 13 тисяч 833 юнаки колишнього Радянського Союзу, 312 – пропали безвісти, доля 330 – невідома.

Учень:

Заплакало небо дощами...
Біль і туга зійшлися клином.
Свистіли кулі над Афганом,
Прощається мати із сином.
Котилися сльози рікою,
Ще б жити – та віку немає,
Лишилась невістка вдовою
Й онучка за батька питає.
Прощається мати із сином...
Прощаються гори й долини,
І більшого горя немає –
Як жити самій без дитини?
Лиш чорна хустина. Німа домовина...
«Прости», – ледь шепоче вустами.
Та чорна хустина – то туга за сином,
Заплакало небо дощами...

ВЕДУЧИЙ II: Ми повинні розуміти трагізм участі в афганській війні тоді ще радянських людей, бо через Афганістан пройшло їх з України більше 160 тисяч. 27 грудня 1979 року були введені десантні частини в Баграм, Кабул та інші великі міста, а згодом вони втяглися у бойові дії по всій території. Присутність чужоземних військ викликали стихійний опір народу. Пік бойових дій припав на 1984 – 1985 роки. Для тисяч наших солдат, їхніх батьків та матерів, дружин, дітей розпочалася жорстока, кривава війна в Афганістані. Тривожні дні чекання, безсонні ночі та тривоги. Посивіли батьки. Тривожними були ці роки і для тих батьків, сини яких служили не в Афганістані, а на території колишнього Радянського Союзу. Де б не служив солдат, він у будь-який момент міг потрапити до Афганістану. Тому й не було спокою в Україні всі 10 років афганської війни, яка тривала вдвічі довше, ніж Друга світова війна.

ВЕДУЧИЙ I: Скільки їх – юнаків – голубооких, русявих, чорнявих, одружених і тих, до яких не прийшло ще кохання, загинуло на тій землі. Щороку в цей день схилатимуть знамена над полеглими подаватимуть на службу Богу за тих, що загинули, лунатимуть скупі тости тих, хто вижив. Вони згадуватимуть військову дружбу, людську честь, мужність побратимів. Попри смерть, втрату друзів, пролиту кров, вони по – доброму пам'ятатимуть Афгані, який багато чого навчив їх.

За довгих 10 років цієї війни на цвинтарях з'явилося багато свіжих могил з фотографіями юних обличь. Останки загиблих воїнів привозили в оцинкованих гробах. І не було у батьків упевненості в тому, ховають вони свого сина чи когось іншого... І ще довго ятритьимуть душу запитання без відповіді. Навіть на могильних плитах довго забороняли писати справжню причину загибелі. Не забудеться це горе, не відболить іще кілька поколінь.

Учень:

Ховали інтернаціоналіста
Блищала глухо цинкова труна,
Нестерпно пахло тополиним листом,

І плач дівочий танув, як струна.
Руда земля розверзлась чорнорото.
Чекає хижо мовчки на своє,
А мати на колінах у болоті
Обмацує труну: « Чи ж він там є?!!»
Стоять, відводять погляд вбік солдати
І шепотить сержант ледве чуць:
«Не велено... Не можна відкривати..
Не велено..»
Уже струмки течуть,
Уже весна така глибока, рання.
Учора вже летіли журавлі.
Таке врочисте вийшло поховання:
Школярки стоять, учителі
А голосок дівочий квилить, квилить,
Соромиться кричати на весь світ..
Кого клясти, кого назвати винним?
І що той світ? Хіба він дасть одвіт?
На хрест сусідній похилився тато,
Похнюпились братики малі –
В селі ховали воїна – солдата
У мирному українському селі

БІБЛІОТЕКАР: Випускники нашого навчального закладу, учні машинобудівного профілю, тоді ще ПТУ №5, воювали та гинули на цій неоголошеній, на цій страшній війні.

- Рядовий Биков Олексій Володимирович – випускник СПТУ №5. Спеціальність – токар, оператор верстатів із програмним управлінням, працював токарем на заводі імені Ф.Е. Дзержинського (ФЕД). Виконував міжнародний обов'язок в Афганістані, старший розвідник-кулеметник. На рахунку рядового Бикова 14 бойових операцій. Олексія було поранено 26 листопада 1987 року поблизу кишлаку Мукур. Загинув у шпиталі під час обстрілу душманами (допомагав медперсоналу виносити тяжко поранених товаришів). 7 вересня 1988 року Указом Президії Верховної Ради УРСР він був нагороджений орденом Червоного Прапора (посмертно). Похований у Харкові.

- Лобанов Олександр Васильович – випускник ПТУ №5 1987 року. Спеціальність – електромонтер. Працював слюсарем на Харківському авіаційному заводі. Виконував міжнародний обов'язок в Афганістані, гранатометник у групі охорони розташування полку, при супроводі колон у Кабул. Потім рядовий Лобанов увійшов до складу сторожової застави поблизу населеного пункту Гульбахар. Коли бандити обстріляли заставу, отримав поранення в голову та шию – помер від отриманих ран. 5 червня 1988 року Указом Президії Верховної Ради УРСР було нагороджено орденом Червоного Прапора (посмертно). Похований у Старому Салтові, поряд із братською могилою воїнів Великої Вітчизняної війни.

- Юрченко Юрій Васильович (09.04.1963-13.10.1982) – випускник СПТУ №5. Спеціальність – токар, працював на заводі імені Ф.Е.Дзержинського (ФЕД). Юрченко

Юрій Васильович у квітні 1982 року якраз у День космонавтики. службу розпочав у навчальному центрі під Термезом. Звідти була одна дорога – на війну... Наприкінці червня Гвардії пересічного Юрченка переводять до Афганістану – водієм БТР у Кандагарській бригаді. Він супроводжував колони з вантажем до Кабула. 13 жовтня 1982 року в черговому супроводі колони через кандагарську «зеленку» був поранений, помер у медсанбаті. Похований у Харкові. Прізвище Юрія Юрченка – на меморіальній дошці у середній школі №123, де він навчався з 1 по 8 клас.

• Угаров Олександр Анатолійович. Спеціальність – складач 4 розряду, працював на книжковій фабриці «Комуніст» – загинув смертю хоробрих в Афганістані.

Старшина Лисянський, лейтенант Мешалкін, прапорщик Литвиненко, молодший сержант Лихоширський, рядові Сукачов О., Бондаренко О., Роцин Р., Цимбалюк О., Кравченко Т., Настасюк Ю., Зварич О., Пупін Д., Подорожко О., Биков М., Коваленко В. – повернулися живими додому.

Солдатські долі... Вони у всіх різні... Сьогодні ми хочемо розповісти про них: Новохатський Віталій Миколайович – випускник СПТУ №5 1986 року. Спеціальність – слюсар механозбірних робіт (розмічувач), контролер верстатних та слюсарних робіт. Працював слюсарем на Харківському авіаційному заводі. Служба для Віталія розпочалася у Фергані у навчальній частині, де він здобув спеціальність «Старший радіотелеграфіст». 11 травня 1987 року рядовий термінової служби Віталій Новохатський вилетів із Фергани, і через 1 годину 30 хвилин літак приземлився в Кабулі, а через 2 дні його перевели до Баграма.

Чотири листи з інтервалом у кілька днів отримали Микола Іванович та Тетяна Павлівна – батьки Віталія – п/п 53701 «Т», п/п 53701 «Ю» - 14 травня, 16 травня, 22 травня, 23 травня ...

Ось рядки з листів Віталія: «Потрапив служити за фахом, довкола одні гори. Краси! Плюс 40! Ви, читаючи мого листа, не хвилюйтеся, бо я знаю, мамка відразу в сльози. Нас поки що нікуди не посилають, кажуть, що ще не навчені. Згадую мамині слова: «Не бери в руки різну гидоту, ручки та всякі дрібнички». Все як ти казала, мамо, духи йдуть на всякі хитрощі – авторучки з вибуховим пристроєм, що вибухають, коли починаєш писати, але нас знайомлять із усіма «сюрпризами»...

З листів батьки дізналися, що Віталія перевели на іншу спеціальність – «переносником», тобто носити радіо за собою. На всі прохання взяти на операцію він отримував відмову – необстріляних брали неохоче, але наполегливість перемогла. Рядовий Новохатський добровільно попросився на операцію та діяв у складі групи коригування (Віталій Новохатський спостерігав за місцевістю та визначав координати цілей для артилеристів) у районі населеного пункту Аліхель (провінція Нанганхар, Афганістан).

Першою та останньою... Швидко та точно визначав Віталій координати вогневих точок супротивника. Заколотники, помітивши позицію коригувальника, зосередили в ній вогонь з безвідкатних гармат і ДШК. Взавши шквал вогню на себе і не залишивши позиції, Віталій продовжував передавати дані. Завдяки йому було знищено 8 вогневих точок, але він сам загинув від численних поранень... Загинув під час військової операції. Це лихо трапилося у День прикордонника – 28 травня...

Рядки скупих слів канцелярського викладу... «Командування, ... весь особовий склад військової частини польова пошта 53701 висловлює глибоку скорботу з приводу горя, що спіткав Вас – загибелі нашого однополчанина гвардії рядового Новохатського Віталія Миколайовича.

У період виконання міжнародного обов'язку гвардії рядовий Новохатський Віталій Миколайович виявив високі морально-політичні та бойові якості, відданість справі ... та ... Батьківщині, виконуючи бойове завдання, вірний присязі, виявив стійкість та відвагу, високу організованість та мужність.

28 травня 1987 року гвардії рядовий Новохатський Віталій Миколайович загинув, виконуючи священний обов'язок ... воїна з надання допомоги народу Демократичної республіки Афганістан. Подвиг Вашого сина завжди буде яскравим прикладом беззавітного служіння нашій улюбленій Батьківщині Пам'ять про Вашого сина, гвардію рядового Новохатського Віталія Миколайовича назавжди збережеться в серцях його бойових товаришів. Прийміть щире співчуття і співчуття з приводу втрати, що спіткала Вас»...

7 листопада 1987 року Указом Президії Верховної Ради УРСР рядовий Новохатський Віталій Миколайович був нагороджений орденом Червоної Зірки (посмертно).

Вірш «Сльози матері» *(читає учень)*

Вже скільки років проминуло,
А біль у серце б'є і б'є...
Батьки старенькі, сивочолі
Стоять під пам'ятником чорним,
Де вибито ім'я твоє.
Синочку, синку! Орле сизий!
Тобі було лиш дев'ятнадцять,
Ой, як же важко на чужині
Зустріти смерть свою зненацька!
Чужі люди, чужа віра,
Чужа та країна!
Які ж бо – то лиходії
Забрали в нас сина?!
Хай прокляті навіки будуть
Ті, хто почав війну в Афгані,
Хто тисячі синів прислав нам
Назад – у «чорному тюльпані»!
За що? За що так поступила доля
З тобою, з ними – з багатьма?
...Як приземлявсь «тюльпан» той чорний,
То день не день ставав – пільма!
Єднаймося матері усього світу!
Єднаймося проти зброї і війни!
Хай сміються під сонечком радісно діти.
Хай живими залишаться Ваші сини...

...Сльози матері зрошують чорний граніт,
Протирає хустинкою сина лице,
Батько в розпачі стис кулаки – і мовчить...
Хто їм скаже: як витерпіть горе оце?!
(Відео «Афганський злам»).

БІБЛІОТЕКАР: Вшануймо пам'ять загиблих хвилиною мовчання.

ВЕДУЧИЙ II: За кожним воїном-афганцем – свій життєвий подвиг, своя доля.
Хтось повернувся цілий і неушкоджений, а хтось – скалічений.

Афганістан... Він став синонімом людського лиха, справжнього пекла: палюче сонце зранку, спекотний вітер – афганець, пісок, що не дає дихати, і ... завжди хочеться пити. І в цій суворості народжувалися вірші, які згодом ставали піснями.

ВЕДУЧИЙ I: Правда про афганську війну... Різна вона, і спогади різні. Сьогодні гість нашої зустрічі Аболяєв Віктор Анатолійович. Надаємо йому слово.

ВЕДУЧИЙ I: Дедалі більше віддаляють роки від нас ту війну, але стоять обеліски, які будуть вічно нагадувати про тих, хто не повернувся до батьківської хати. (Відео «Ми йдемо»).

Учень:

Поставте скибку хліба на стакан
І голови схиліть в скорботі вічній
За тих, кого убив Афганістан,
Чиї він душі зранив і скалічив.
О, Україно! Ніжно пригорни
Усіх живих синів своїх, як мати,
Щоб ми уже не бачили війни,
Не чули щоб ніколи звук гармати.

ВЕДУЧИЙ I: 75 років тому було покладено край фашизму. Діди наші думали, що та війна – остання. Вони не знали, що їх онуків також називатимуть ветеранам.

Давайте ж і ми з вами будемо пам'ятати ветеранів, виявлятимемо розуміння до тих, хто пройшов через війну, і для кого вона триває досі. У спогадах, снах і думках.

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ВІДКРИТОГО ВИХОВНОГО ЗАХОДУ «Вдягни вишиванку – символ України»

АНОТАЦІЯ

Розробка відкритого виховного заходу спрямована на виховання любові до рідної Батьківщини, збереження її традицій, розширення знань з історії, збереження патріотичного духу серед підлітків.

Мета:

- виховання поваги до традицій та звичаїв українського народу;
- розширення уявлення про вишиванку та її значення для України;
- виховання любові до краси та національних традицій;
- ознайомлення та збереження культурної спадщини Батьківщини;
- підтримка патріотичного духу.

Обладнання: вишиванки, ноутбук, проектор, екран, мультимедійна презентація «Вдягни вишиванку – символ України», відео «Історія вишиванки», пісні «Вишиванка», «Вишиваночка», прапор України, стенд-фотовиставка «Моє ім'я – вишиванка», стенд-виставка з роботами вишивками здобувачів освіти, плакат «Символи України».

ХІД ЗАХОДУ

*Я рідний край та мову солов'їну
У вишивку свою вплела, в нитки.
Я прославляю рідну Україну,
Яскраві вишиваючи квітки.*

I. Організаційний етап.

Учні розташовуються в актовій залі. Лунає пісня «Мамина сорочка».

II. Мотивація навчально-виховної діяльності учнів.

Оголошення теми заходу.

Ведучий 1: Доброго дня!

Ведучий 2: Ми раді вітати Вас у цій залі. Історія рідного краю починається там, де є пам'ять про батьків, любов до неньки України, пахне запашним хлібом та символом якою є вишиванка.

Ведучий 1: Тема сьогоднішнього заходу: «Вдягни вишиванку – символ України». Розпочнемо ми наш захід піснею «Вишиваночка».

III. Основна частина заходу

Ведучий 1: Яка ж історія української вишиванки? Цікаво, що перші вишивки на території України з'явилися ще за скіфів. Археологічні розкопки підтверджують, що знайдені на Черкащині фігурки чоловіків, створені ще у VI столітті, в своєму оздобленні мають не тільки структурні особливості українського одягу XVIII-XIX століть, а й елементи давнього орнаменту. Про той же орнамент розповідав і арабський мандрівник у своїх описах русів, які датуються X століттям. Тому варто схилитися перед цим феноменом, що пройшов через стільки століть і повернувся до сучасних жителів нашої Неньки.

Ведучий 2: Що ж таке вишиванка? Вишиванка – це вид народної творчості. Це і прикрашання одягу, і рушники, і скатертини, і покривала, а головне - це витвір мистецтва, який перетворює звичайне полотно у прикрасу за допомогою вишивки.

Кожного року у всесвітній день вишиванки ті хто є справжніми патріотами своєї Батьківщини, хто підтримує національні традиції, хто гордий тим, що є українцем підтримують акцію «Вдягни вишиванку!».

Учень 1:

Українська вишиванка

Зроби: вдягнись з самого ранку,
Як небо пахне ще зірками,
Ти в українську вишиванку,
Живими шитими шовками.
Люби свою сорочку шиту,
В ній України вся родина.
Легенду бережи нажиту,
Вона, – як життєдайна днина!
Злюби, мов світло сонця з ранку,
Що йде до тебе від заграви,
Свою вкраїнську вишиванку,
Злюби – без поспіху й забави.
Тобі всміхнуться хмари сині,
В прийдешнім дні – найкращим
Скажи ще – Слава Україні!
Понад усе її, як любиш.
Вдягни сорочку-полотнянку,
Де ниток барви рукотворні
Іскряться сонцем спозаранку,
Як Україна, неповторні.

Ведучий 1: У наш час вишиванку носити не тільки патріотично, але й модно. А чи знаєте Ви, що символізує вишиванка? Споконвіку українці шанували вишиту сорочку. Вважалося, що вона захищає від негативу та має магічну силу, якщо прилягає до тіла. Бо вишиванка – це оберіг. Чому на вишиванках різний орнамент?

Ведучий 2: Перш за все варто зазначити, що більшість мотивів для орнаменту українцям подарувала сама матінка-природа. Але тим, що всю природу зобразити за допомогою голки і нитки неможливо, визначають основні інтерпретації

візерунків, які містять той чи інший елемент з широким смисловим навантаженням. Перш за все це геометричний (Гуцульщина, Поділля, Полтава) та рослинний (Буковина, Волинь, Поділля, Побужжя) орнаменти.

Ведучий 1: У зразках, створених переважно майстринями Північної Буковини, зустрічаються зображення людей і тварин (зооморфний та антропоморфний види). Хоча така регіональна прив'язка не є остаточною: відомо, що по всій території України були розповсюджені весільні рушники з вишитими птахами і навіть символічно зображеними молодятами.

Учень 2:

Вдягни свою чудову вишиванку
А українська вишиванка — диво,
У ній народу код, його душі.
І кожному в ній зручно і красиво,
Вдягнути ж вишиванку поспіши.
І гордо йди у ній по цілім світі,
Та мовою своєю розмовляй!
І хай сміється сонечко в zenіті —
Ти рідного свого не забувай!
Бо в ньому все — ліс, гори і долина,
І річечка, й маленьке джерельце,
Твій рідний край, чарівна Україна,
І мати, й батько — пам'ятай про це!
І хліб на вишиванім рушникові,
І пісня, що до серця пролягла,
І краєвиди навкруги чудові,
І стежка, що у Всесвіт повела.
Вдягни свою чудову вишиванку,
Відчуй в ній ласку і душі тепло,
І чистий ранок в ніжному серпанку,
І те, як добре з мамою було.

Ведучий 2: Значно пізніше, з налагодженням комунікації між регіонами і розвитком торгівлі, народився комбінований орнамент, який поєднує всі традиційні види в одне ціле. Він, до речі, є дуже поширеним у роботах сучасних майстрів.

Ведучий 1: Найпоширеніші та найбільш шановані давніми українцями кольори – червоний та чорний. Вони вважалися магічними. Червоний свідчив про життєдайну енергію сонця, кохання, радість землі. Чорний – в жодному разі не колір смерті чи жалоби, як ми звикли вважати, швидше навпаки: пращури наділяли його магією життєвої сили рідної землі, він уособлював безліч таємних знаків і закликів до родючого ґрунту, що забезпечував урожай і достаток. Білий колір символізує світло і високодуховність, синій – холод і воду (є дуже часто антиподом червоному), жовтий – відображає свободу і щастя. Щодо зеленого кольору, то він є найулюбленішим серед українців після чорного і червоного. Він символізує ріст і

розвиток, прагнення життя і молоду, дуже силу. Коричневий у вишивці ототожнюється із засіяною ріллею, а сірий – з рівновагою та здійсненням бажань.

Ведучий 2: Відомо, що вишиванки Східного регіону мають переважно рослинні орнаменти. Особливістю луганських вишивок є поліхромні візерунки, виконані хрестиком, грубою ниткою, завдяки чому створюється враження рельєфності. Традиційним є поєднання різних за фактурою ниток, що також додає рельєфності візерунку. Тут здавна вишивали хрестом і гладдю. Вміння вишивати на Луганщині передавалось із покоління в покоління. Цікаво, що народному ремеслу навчали дівчаток вже дошкільного віку. Бо, за традицією, на день сватання у юнки мало бути не менше 12-ти вишитих рушників.

Ведучий 1: А зараз для Вас відео «3 історії вишиванки».

Ведучий 2: З давніх часів народ ставився до вишиванок як до святині. Вишиванки передавалися з покоління в покоління, з роду в рід, зберігалися як реліквії. Це дійсно так, адже візерунки на вишиванці несуть сакральний зміст і є козацьким оберегом.

Ведучий 1: До знищення козацтва та пов'язаного з ним занепаду українського національного одягу, вишиванки козаків шилися шовком з додаванням золотої та срібної нитки. Такі ж сорочки в козацьку добу носили міщани і купці. Шиття шовком, золотом та сріблом, гарусом відтворювало рослинні форми орнаменту. Але в цьому виді українського шиття рослинні форми пристосовані до прийомів орнаменту. Вишита сорочка як оберіг рятувала мужніх воїнів від смерті в бою, гріла душу на чужині та зцілювала рани. Козаки вірили, що вишиті на полотні знаки мають могутню силу, забезпечують зв'язок із рідною землею, надають їм наснагу до перемоги та вберігають від дурного ока.

Учень 1:

Одягнімо, друже, вишиванки —
Наш чарівний український стрій.
Не для когось, не для забаганки,
А для себе, вірний друже мій.
Одягнімо вишиванки, друже,
Як одвічний предків талісман.
Хай не буде серед нас байдужих
І один в нас буде отаман.
Одягнімо в свята і неділі,
В будень, за потреби, одягнім
І відчуєм — вороги безсилі
Зруйнувати український дім.
Одягнімо вишиванки, друже,
Хай побачить українців світ —
Молодих, відважних, дужих,
У єднанні на сто тисяч літ.

IV. Підбиття підсумків виховного заходу

Ведучий 2: Україна єдина. Пам'ятаймо про це!

Ведучий 1: Збережімо українські традиції для наступних поколінь! Вдягнімо вишиванку – підтримаємо Україну.

На завершення звучить пісня Пісня «Вишиванка»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вишиванка [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.wikipedia>. – Назва з екрана.
2. Вишиванка як унікальний код твого краю. Від Луганська до Львова – особливості вишиванок кожного регіону [Електронний ресурс]. – 2011-2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://vsviti.com.ua/ukraine/43776>. – Назва з екрана.
3. Вірші про вишиванку [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://dovidka.biz.ua/virshi-pro-vishivanku/>. – Назва з екрана.
4. Вірші про вишивку і вишиванки [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://fyanina.jimdo.com/>. – Назва з екрана.
5. Вірші про українську вишиванку та вишиті рушники [Електронний ресурс]. – 2009-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://mala.storinka.org>. – Назва з екрана.
6. Історія вишиванки [Електронний ресурс]. – 2015-2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://2kolyory.com/vyshyvanka-s-origin/>. – Назва з екрана.
7. Українська вишиванка – етнічний бренд, перевірений історією [Електронний ресурс]. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://uamodna.com/articles/ukrayinsjka-avtentychna-vyshyvka-brend-tysyacholitj/>. – Назва з екрана.

ВЕЧІР-РЕКВІЄМ
в пам'ять про загиблих в роки голодомору
Тема: «Голодомор. Україна у 1932-1933 рр.»

Мета:

1. Вшанувати пам'ять загиблих, познайомити учнів с трагічною сторінкою історії українського народу 1932-1933 років;
2. З'ясувати причини голодомору;
3. Навчити враховувати уроки минулого;
4. Виховувати любов і повагу до людей, що загинули підчас голодомору;
5. Дати розгорнутий аналіз подіям, ознайомивши з публікаціями в літературі, що висвітлюють трагічні події на Україні;
6. Виховувати патріотизм та любов до Батьківщини.

Обладнання: Макет Стіни Скорботи (стіна завішена темною тканиною, хрест, на хресті табличка: «Україна 1932-1933 роки»), поряд зі стіною стіл, на столі – розламана хлібина, поруч – кетяг калини, гілочка зеленого барвінку, букет свіжих квітів, перев'язаних чорною стрічкою, свічка у підсвічнику, ікона, рушник. Екран для демонстрації фотоматеріалів голодомору та уривків фільму Олесь Ярчука «Голод-33» за романом Василя Барки «Жовтий князь». Книжкова виставка «Скорботний спів на Голгофі».

Музичний супровід: Моцарт, Реквієм.

Місце проведення: Читальний зал бібліотеки.

Кількість учасників: 15 осіб.

Присутні: групи першого та другого курсів.

Макет стіни скорботи (стіна завішена темною тканиною, хрест, на хресті табличка: «Україна 1932-1933 роки.»), поряд зі стіною стіл, на столі – розламана хлібина, поруч – кетяг калини, гілочка зеленого барвінку, букет свіжих квітів, перев'язаних чорною стрічкою, свічка у підсвічнику, ікона, рушник. На екрані демонструються фотоматеріали про голодомор. Лунає музика (Моцарт, Реквієм).

Ведучий 1 (за сценою на фоні музики). Пам'яті мільйонів українських селян, які загинули мученицькою смертю від голоду у 1932-1933 роках, пам'яті тисяч українських сіл і хуторів, які зникли з поверхні землі після найбільшої трагедії ХХ століття, присвячується!

Ведучий 2.

Ні труни, ні хрестів, і ні тризни!

Прямо в яму, на віки-віків!

Чорна сповідь моєї Вітчизни,

І її затамований гнів.

Ні віночка, ні навіть барвінку...

Наче падалиць – під вітрюган!

То причастя твоє, Україно,

Україно: то твій талісман.

(Музика поступово затихає, учні, вдягнені в темне вбрання, виходять з обох боків, шикуються у журавлиний клин, в руках – запалені свічки)

Учень 1.

Не звільнитися пам'ять, відлунює знову роками.
Я зітхну... запалю обгорілу свічку.
Помічаю: не замки-твердині, не храми –
Скам'янілий чорнозем – потріскані стіни плачу.
Піднялись, озиваються в десятиліттях
З даліни, аж немов з кам'яної гори
Надійшли. Придивляюсь: „Україна, ХХ століття”
І не рік, а криваве клеймо: „Тридцять три”

Учень 2.

Ви чули, юні і старі,
В нас тридцять три багатирі
Були, сучасники билин,
Добринь ровесники, були!..
А він новий... З яких доріг
Прийшов нам тридцять третій рік.

Учень 3.

Цей сніг, як сон, прийшов – розтане.
Здимить і хмару перейде... Весна.
Село лежить в тумані.
Голодний рік голодний день.
Іде – не йде, повзе по мертвих.
І хвалить бога, хоч повзе.
Весняний дух живий – не спертий.
До сонця зводить все живе,
Й воно і молиться, і плаче,
Радіє сонцю і воді.
Якби він знав, коли б побачив
Сини ростуть на лободі,
Сини Радянської держави!
Та знає вождь, усе він зна...
У вус всміхається лукаво:
В Москві весна. Його весна

Учень 4 *(бере в руки Книгу-Меморіал „Голод-33”, читає).* „Літа 7441 від створення світу (літа 33 від Різдва Христового) був в Україні великий голод. Не було тоді, ні війни, ні суші, ні потопу, ані мораниці. А була тільки зла воля одних людей проти інших. І ніхто не знав, скільки невинного люду зійшло в могилу – старих, молодих і дітей, ще ненароджених – у лонах матерів”. *(Закриває книгу та говорить).* Нелегко читати, але треба... Без повної правди про минуле, якою страшною вона б не була, неможливо жити. То ж перегорнемо скорботні сторінки достовірної народної пам'яті.

Учень 5. Масове голодування селян розпочалося у грудні 1931 року і тривало до вересня 1933 року, тобто впродовж 22 місяців. За оцінкою істориків на Україні загинуло від 3,5 до 9 млн. чоловік. Весною 1933 року лише у 16 районах Київської області було встановлено 123 випадки людоїдства.

Учень 6. Спочатку було слово. І було те слово – „колективізація”. Слово те прийшло у селянську хату не само, за ним шикувалися: агітація, конфіскація, касація, екзекуція, мобілізація, реквізиція, експропріація, ліквідація... Ніби цвяхав нещадний батіг по спині селянина. А потім поряд з ними прийшла смерть, насильство, чорна несправедливість, голод.

(Гасне світло. Учні розходяться в різні сторони та уходять. На екрані демонструється уривок фільму Олесь Ярчука «Голод-33» за романом Василя Барки «Жовтий князь»).

(Голос за кадром). Як приречені, йдуть Мирон Данилович і хлопці. За ними, на п'яти набігаючи, – бригадники.

Стала господиня коло воріт, не зрушиться, мов приросли стопи до землі, хоч тривога аж валить з ніг. Напасники відкинули ворота і, подібно до татар, забігають коло підводи, покрикуючи.

– Скільки хліба правлять, що – нема...

– Де б же взявся? Забрано! – скрикнула, мов не при собі, Дарія Олександрівна, збагнувши, що юрма забігає вже класти в могилу.

– Забрано? – перепитує і наближається розпорядник. Сизіють обводи вокруг каламутних очей: недоспаних і обпитих...

– Сказали: забрано? – про державну заготівлю?.. замість, як свідомі громадяни, здати лишки, ви сказали наклеп, що забрано! Ось покажем, що значить: забрано, - підкараульники!

– Хто підкараульники? Ми незаможники. Ми засівали сам клінчик і нема хліба.

– Заладили: нема!

– Бо нема. Кукурудзи трішки було та й буряків, та картоплі: думали, на прожиток стане, хоч скупий. Землі ж не мали – забрано.

– Забрано, забрано! – передражнює, лютуючи, розпорядник. – Зараз подивитесь, як бува забрано.

Зрозумівши, що добровільно Катранник нічого не віддасть, партієць розділив свій загін на дві частини. Одна розсипається по садибі; друга, з ним самим на чолі, прямує в хату, ніби в свою власну, не спитавшись дозволу і не глянувши на господарів.

Там грабіж: заскочили в хижу і все там поперевертали. Глечик із смальцем, - надщерблений, без ручки, - поставили до дверей як коштовну здобич. На горіщі був старий клунок з не перевіяним просом; доклали до глечика. Поскидали з печі лахмітники, в яких дошукувалися жмені зерна. Торбинка з квасолею висіла на кілочку, – сам розпорядчик, знявши, поніс до глечика.

Паляницю з стола, рушником прикриту, теж – до скарбу.

Бурячки червоні, в діжці, вчепили враз. На картоплю в погнутому відерку з проржавілим дном скочили, ніби вовки на телячу печінку. . котили гарбуза з-під полу і несли полатаний мішечок із соняшниковим насінням...

Мирон Данилович, як засуджений на шибеницю, білий, стояв під стіною проти вікна.

Що буде? В хаті п'ять ротів – як прогодувати?.. Жінка метнулася віднімати хлібину.

– Це ж дітям – навіщо берете? – Її кулаками відштовхнули.

(Вмикається світло. Лунає Реквієм)

Учень 1.

Ти кажеш, не було голодомору?

І не було голодного села?

А бачив ти в селі пусту комору,

З якої зерно вимели дотла?

Як навіть марево виймали з печі.

І забирали прямо із горшків,

Окрайці вибирали з рук малечі

І з торбинок нужденних стариків?

Ти кажеш, не було голодомору?

Чому ж тоді, як був і урожай,

Усе суціль викачували з двору, –

Греби, нічого людям не лишай!..

Я бачив сам у ту зловісну пору

І пухлих, і померлих на шляхах.

І досі ще стоять мені в очах...

А кажеш – не було голодомору!

Історик 1. Історична довідка.

22 місяці голоду... Штучного, рукотворного. А до цього голоду протягом січня-листопада 1930 року в Україні було заготовлено 400 млн. пудів хліба. За такий же період 1931 року державні заготівлі становили 380 млн. пудів. У багатьох селах у 1931 році вилучили все зерно, у тому числі і посівний фонд.

Узимку 1931-32 року привид голоду вже стукав у двері селянських хат України. Фізично ослаблене селянство не могло ефективно провести весняну кампанію 1932 року. На 20 травня у республіці була засіяно трохи більше половини запланованих площ, до того ж, частина посівів загинула. І все ж врожай 1932 року лише на 12 процентів був меншим середнього врожаю за 1926-30 роки і міг би забезпечити населенню мінімум продовольства. Але цього не сталося...

Історик 2. Мате Залка писав: „...Україна, незважаючи на нормальний врожай, приречена на голод. Це – трагедія”. Саме в цей період на полях з'являються ночами селяни, вони ножицями зрізали колоски, щоб прокормитися якимось.

7 серпня 1932 року Сталін власноруч написав закон „Про охорону соціальної власності”, який в народі називали „Законом про п'ять колосків”, в якому за крадіжку колгоспної чи кооперативної власності передбачав розстріл, або позбавлення волі на 10 років.

6 грудня 1932 року Раднарком УРСР ухвалили постанову: „Про занесення на чорну дошку сіл, які злісно ухиляються від хлібозаготівлі”. Згідно з ним, було

припинено постачання продовольства у колгоспи і господарства 85 районів України. Кругом стояли патрулі і без довідки сільської ради нікого не випускали за межі села.

Учень 2.

А зерно в купах пріло під дощем,
Кудись у море, без вісті, за границю
Щоб насадити скрізь цей наш Едем,
Немов витріскуючи із криниці.
Переливаючись рідким вогнем,
Текло струмками золото пшениці.
Ми тільки бачили той тьмянний блиск
На горлі ж ми відчули пальців стиск.
Тоді дурні Грицьки та Опанаси
Вмирали, як у зливу комарі.

(Демонстрація кадрів з фільму Олеся Ярчука «Голод-33» за романом Василя Барки «Жовтий князь»).

(Голос за кадром).

– Хліб пріє на засипках і згнива; просто в грязі, під дірявим брезентом.

– Треба швидко впоратись гуртом, як один. Набрати і зразу розбігтись нарізно...

Надходячи до млина, людський рух звужувався в передніх низках, як хвилях, що повинні навкруг обгорнути прибережний камінь...

Спершу сторожа біля брами, побачивши селян, тільки трохи ворушилася. Ждала, з гвинтівками навпереважки, коли ряди спиняться: бо невідомо: чи то неслухняний вихід, чи, може, сільські керівники кудись переганяють населення через степ...

Боючися зброї селян, одні вартові зникли за брамні стовпи і звідти відкрили обстріл; інші лягли на сніг, де перед ними були горбки: там пристрілювалися в голодних, передні ряди яких почали вже бігти до млина. Дехто наблизився так, що могли б поцілити пришулених вартових і проскочити в двір. Але сторожа з близької відстані розстрілювала безоружних підряд.

Перші відразу впали, вбиті на місці; інші корчилися і стогнали, конаючи, дехто ж, ніби здивований, зупинився, приклавши долоню до пострілу в грудях, і опускався на розкришений сніг.

Напад продовжувався з розгону: підбігали нові ряди, в яких, мабуть, рідко хто усвідомлював, що сталося – так раптово вчинено розправу з передніми. Селяни поспішали до брами, здається, гнані завією, дужчою ніж страх. Бо вернутися з порожніми руками – це болюча загибель, як досі.

Слідом за передніми, що впали, натовпилась така хвиля людська, що, котивши швидко, грозила затопити вартових. Вже так підбігла, що постріли з гвинтівок не могли її всю покласти, - через декілька хвилин люди, охоплені розпачем, прорвуться в двір.

Але збройні „круки” вискочили на браму, і... винесли ручні кулемети „дегтярєви”...

Вартові, як охоронці, розстрілювали кожного, хто наближався з боків до попередніх кулеметів.

Кров'ю змокши, протавав сніг, коли стогін останнього болю пройшов крізь безгоміння поля і наповнив той світанок...

Ведучий 1. Голодували по всій Україні, голодували і на Слобожанщині. Послухаємо свідків голодомору.

Італійський консул Граденіо писав: „Харків, 31 травня 1933 року. Голод дедалі робить таке велике знищення між народом, що залишається зовсім незрозумілим, як світ може стояти байдужим супроти такої катастрофи. Це велике нещастя, що сконує мільйони осіб і винищує дитинство цілого народу.

Ведучий 2. А ось спогади вчителя Сергія Руденка: „У той час я вчителював у рідному селі Білухівка Карлівського району, яке тоді входило до Харківської області. Добре пам'ятаю, як вперше до сільради принесли замерзлі трупи – чоловіка і жінку середніх років. Потім на узбіччях шляхів ще й ще з'являлися мертві – вже й порахувати їх було неможливо. Це були здебільшого дорослі, які намагалися добратися до Харкова, бо чули, що там нібито робітникам видають хлібний пайок. Та їх часто перестривали кордони військових, які повертали людей назад у голодні села. Не маючи сили вже кудись іти, люди часто гинули просто на дорогах, їх засипало снігом.

Далі все частіше помирали і наші місцеві селяни. У школі продовжувалися заняття, але і в її вікна смерть зазірала. Вже скільки років минуло, а й досі у вухах тремтить дитячий голос, почутий на одному з уроків: „Іван та Микола вже не прийдуть до школи, бо вчора ввечері померли...”

У нас, як і інших селах, постійно діяли похоронні команди з трьох-чотирьох чоловік. Вони щодня їздили підводою по вулицях, підбирали померлих, складаючи на воза по кілька мерців, і хоронили їх на кладовищі здебільшого у спільних ямах. Найбільша смертність була у травні-червні”.

Ведучий 1. Перед нами спогади Павла Михайловича Кошлини з села Шелудьківка Зміївського району: „У нашому селі, як і у селах Грядкове, Нагірне та інших траплялися жахливі випадки людоїдства. Найгірше те, що це траплялося з матерями, які втративши розум, різали своїх дітей, готували собі їжу, а далі й самі конали або їх забирала з села міліція.

В сусідньому з нашими Слобідками селі жила жінка, було в неї двоє дітей. Старшенький уже розумів дещо і просив дати їсти, а дати нічого. Тоді божевільна жінка зарізала меншенького, а старшенький побачив і втік із дому... А то якось іду я стежкою, а спереду мене хлопчик. Перечепився, впав і помер”.

Ведучий 2. Чекаємо тата, – повертається в минуле Г. Похороня з Соснівки. – Він мисливець і полює на ворон. Ходити йому доводиться в ліс. Ворони в село не прилітали. Тут їсти їм нічого, та й небезпечно. Коли татові пощастить, ми маємо юшку. Ворону ділимо на кілька частин, бо не завжди тато повертається зі здобиччю.

А ось спогади одного з Харків'ян: „Я в ті роки працював у Харкові на велозаводі. По картках давали 800 грамів хліба. Пам'ятаю, відкривали у Харкові торгсіни – магазини, де торгували за валюту. Там були всілякі продукти, навіть ікра, але для тих, хто мав золото. А майже не вулицях конали голодні”.

Ведучий 1. Харків тоді був не лише столицею, а й центром невідомого і нестерпимого дівчачого болю і відчаю. З 11 тисяч 402 чоловік, підібраних на

вулицях міста за січень-травень, – 8 557 були дітьми. Комісією, яку очолював О.Броневой, було затримано лише на залізницях 10 000 дітлахів. Тоді в Харківській області голодувало населення 50 районів з 64 по області, а більшість сільського населення становили діти. Лише за один день 11 травня 1933 року в чотирьох селах Балакліївського району померло триста дітей. Смертність дітей, за деякими підрахунками, сягала 50 і більше відсотків до загальної кількості померлих.

Учень 3.

Я ще не вмер...

Ще промінь в очі грає.

В четвер мені пішов десятий рік.

Хіба в такому віці помирають?!

Ви тільки поверніть мене на бік.

До вишеньки

В колиску ясночолу...

Я чую запах квітів. Я не вмер...

А небо стрімко падає додолу

Тримайте хтось,

Хоча б за коси верб.

Куди ж ви, люди, людоньки, куди!

Окраєць паски

Чи хоч з печі диму!

В клітинці кожній – озеро води.

Я ще не вмер.

...Усі проходять мимо.

...А житечко моє таке густе.

...А мамина рука іще гаряча.

Вам стане соромно колись за те,

Та я вже цього не побачу.

(Тихо лунає коліскова. Виходить жінка в темному вбранні. Підходить до коліски).

Жінка:

Спіте, діти, спіте, любі.

І не просинайтесь!

Вже не буде мучить згуба.

Забере вас пташка райська.

Спіте міцно. Спіте, діти.

Янгол Божий на порозі

Вже не буде їсти хтітись.

І не будуть пухнуть нозі.

Спи, синочку, горе-паску.

Засинай... навіки, доню.

То моя остання ласка

З материнської долоні.

Ще пограймось навперейми.

В піжмурки з бідною.

Лельки!

Заховаємось од неї

У сиру земельку...

(Жінка повертається до ікони та читає уривок з „Молитви за убієнних голодом” Катерини Мотрич).

...Небо! Поможи!.. Саде! Сотвори диво! Плоди дай помираючим! Місяцю! Сили дай помираючим! Земле! Жита дай, гречки дай, проса дай не в липні, а в весняну пору дай!

Господи!.. Чи ж ти осліп від горя і людських гріхів!..

Сину Божий!.. Спасителю наш! Порятуй від голодної смерті народ мій, у якого дика сарана забрала до зернини!..

Богородице! Матір наша небесна Свята Покрово, покровителько люду святоруського! Куди ж ви всі відійшли? Чого ж залишили мою землю і народ мій!..

Учень 4. Григорій Якович Коноваленко із села Шевченково Решетилівського району згадує: „Особливо важка була весна 33-го: виткнулася перша зелень, - і виснажені мої земляки накинулися на неї. До висівок додавали сушені головки конюшини, щиріці або спориш і випікали „хліб”. Їли багато, і від завороту кишок одразу помирали. Коли наступав ранок, у школі діти кволими голосками сповіщали:

– Помер Кальченко з третього класу.

– Пазюченко з другого.

– Лук’яненко, Кришталь, Матюх...

Малеча гинула щоденно: хто дома, а хто на вулиці під тинном або ж у школі. Тоді вчителі разом з батьками заходились копати ями. Часто ховали трупи в завалених погребках, сараях, на городах, у садах, навіть у старих колодязях. Переважно без трупів, просто загортали тіло в якесь лахміття... вмирали цілими сім’ями – залишалися пустками хати."

Наприкінці навчального року з 83-х хлопчиків та дівчаток лишилися тільки троє”.

Учень 5.

Оце остання хлібина, остання...

Очі горем налиті вщерть

Батько й діти не їли зрання

Це остання хлібина, остання...

Після неї – голодна смерть.

Плаче й крає, немов соломинку,

Пильно дивиться дівтора:

– Тату, їжте ось цю шкуринку,

Майте жалю до нас краплинку –

умирати вже нам пора...

Взяв шкуринку дідусь і плаче

І стареча рука тремтить...

Сиве око, сліпе, незряче,

Але серце його козаче

Б'ється рівно і хоче жить...
Стали кожному крихти в горлі,
Спазми в горлі, немає сліз,
А над хатою клекіт орлів,
А на вигоні – трупи чорні,
Там, де саваном сніг білів...

(На екрані демонструються спочатку фотодокументи голодомору, а потім – пейзажі України).

(Голос за кадром). Україно, моя Україно! Скільки ж довелося тобі пережити горя, смертей, голоду...

Стоїть Гора Зажури неподалік Лубен – Курган Скорботи, насипаний руками українців. Там освятили місце вічної пам'яті загиблим від голоду. Це сталося в серпні 1990 року. На кургані – Хрест здійнявся, символ розп'яття українського народу.

Летять над Курганом, над Хрестом, над всією Україною з криком журавлі, ніби нагадують нам усім: „Пам'ятайте про страшні роки голодомору!”

(На фоні тихої музики („Журавлі”, сл. Рамсула Гамзатова, муз. Яна Френкеля), виходять з обох боків учні, вдягнені в темне вбрання, шикуються у журавлиний клин, в руках – запалені свічки)

Учень 1.

У той рік заціпили зозулі,
Накувавши знедолений вік..
У той рік мати рідну дитину
Клали в яму, копнувши під бік,
Без труни, загорнувши в ряднину...

Учень 2.

У той рік і гілля, і коріння –
Все трощив буревій навкруги...
І стоїть ще й тепер Україна,
Як скорбота німа край могил.

Учень 3.

Не співала півча похоронна,
Не лунало „бам-м, бам-м” за упокій.
Боже милосердний, де ж вони всі?..
„...Був та вмер, був та вмер, був та вмер...”

Учень 4.

Тоді в селах їлось людське м'ясо,
І хліб пекли з розтертої кори.
Дивилися голодні діти ласо,
На пухле тіло вмерлої сестри.
Так ми, хоч і покинули печери,
В ХХ віці стали людожери...

Учень 5.

Стань, Народе, без ліку і числа,

Хором Траурним, Пам'ятним колом...
Стань вінком, стань життя ореолом,
Хай почує всяк пагорб і кожна ограда,
Що засуджено зло і проміниться Правда,
Омріяна Правда!

Учень 6.

Навіть на останнім рубежі
Промінь віри в нас ще не погас,
Боже, Україну збережи,
Господи, помилуй нас!

Учень 7.

Наша пам'ять має бути вічною, як реквієм, як грізна пересторога для всіх народів на землі. І нехай світло наших свічок буде даниною тим, хто навічно пішов від нас у 1933 році...

(Хвилинка мовчання).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 33-й: голод: Народна Книга-Меморіал (Упоряд.: Л.Б. Коваленко, В.А. Маняк). – К., 1991
2. Барк Василь. Жовтий князь. – К., 1999.
3. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. – К., 1990.
4. Голодомор: причини і наслідки // Освіта. – 1993. – №1,2. – (Спецвипуск підручник)
5. Дм. Дорошенко. Історія України: З малюнками: Для школи й родини. – Нью-Йорк, 1957.
6. Історія України: нове бачення: У 2 т. / О.І.Гурій, Я.Д.Ісаєвич, Ф.М.Котляр та ін.; Під ред. В.А.Смоля. – К.: Україна, 1995.
7. Кульчицький С. Причини голоду 1933 року в Україні // Історія України. – 2003. – №43 (347). – С.7-12.
8. Мазорчук В. Геноцид на чорноземах// Освіта. – 1993. – №1. – С.10-12.
9. Марочко В. Голодомор в Україні: причини і наслідки (1932-1933): Тексти лекцій // Освіта. – 1993. – №1. – С.3-9.
10. Марочко В.І., Шаталіна Є.П. Голод на Україні (1932-1933 рр.) Український історичний журнал. – 1989. – №7,8,9,10,11; 1990. – №1.
11. Сосюра Володимир. Третя рота. – К., 1980.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Тема: «28 червня – День Конституції України»

День Конституції України – одне із найважливіших національних свят українців, яке прописане в Основному Законі. Це державне свято щорічно відзначається на честь ухвалення Конституції незалежної України (*Основний Закон держави Україна був ухвалений 28 червня 1996 року на 5-й сесії Верховної Ради України 2-го скликання. Конституція України набула чинності з дня її прийняття*).

Святкування Дня Конституції України – це вже не просто данина традиції, а можливість проявити силу патріотизму, згадати зусилля і втрати, з якими наші предки відстоювали права на свою свободу.

У рамках святкування Дня Конституції України в бібліотеці нашого закладу освіти для вас, шановні користувачі, ми підготували заходи:

- усний онлайн-журнал «День в історії: Конституція України»;
- віртуальна книжкова виставка «Конституція України – правовий оберіг держави!» на якій представлено видання, з якими ви маєте можливість познайомитися віртуально (через Інтернет) та у бібліотеці Центру.

Для тих, хто має можливість відвідати бібліотеку: книжкові виставки «Конституція – основа нашого життя» (за адресою: вул. Пушкінська, 87) та «Конституція – основа розвитку національного законодавства» (за адресою: вул. Івана Камішева, 37).

На цих книжкових виставках представлені видання, які знаходяться в фонді бібліотеки.

Також, щоб зрозуміти значущість Основного Закону, пропонуємо Вам переглянути фільми:

– «Скарб нації» (англ. National Treasure) — американський пригодницький фільм 2004 року кінокомпанії Walt Disney Pictures. Дія фільму відбувається в США, де в пошуках загубленого скарбу головні герої викрадають Декларацію незалежності США.

Дивіться он-лайн: <http://baskino.me/films/boeviki/1999-sokrovische-nacii.html>

– «1776» – екранізація знаменитого однойменного американського мюзиклу. Батьки-засновники збирають Перший національний конгрес, щоб обговорити, написати, а потім проголосити головний документ США – Конституцію.

Дивіться он-лайн: <https://mob.kinolook.top/movie/id23786-1776-uilyam-deniels>

«Кіборги» – сучасний українській фільм, присвячений боротьбі за незалежність і конституційні гарантії територіальної цілісності і недоторканості України.

Дивіться он-лайн: <https://megogo.net/ua/view/3393041-kiborgi.html>

УСНИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ЖУРНАЛ

Тема: «Моя рідна мова, мова солов'їна»

Мета: ознайомити учнів із скарбами української мови, розвивати вміння та навички виразного читання; виховувати почуття патріотизму й гордості, любов до рідної землі, до рідної мови, до її носія – українського народу, до держави Україна, до народних традицій, пісень та обрядів.

Обладнання: стенд-виставка книг про розвиток української мови; добірка поезій та висловлювання про мову; словники української мови; презентація, відеоролики.

Тип уроку: бібліотечний урок-свято.

Форма проведення: усний літературний журнал.

ХІД ЗАХОДУ

Ведучий: Шановні гості! Ми раді вітати Вас. Сьогодні ми поговоримо про свято унікальне. Винятковість його в тому, що воно є і спільним, і водночас вузько родинним для людей, яких об'єднала спільна історична доля в єдиний моноліт — народ. Це свято — Міжнародний День рідної мови.

Ви знаєте, що у світі налічується близько 3 тисяч народів (етносів) та 2,5 тисячі мов (а з різновидами — 6 тисяч). Щоб вшанувати мови різних народів світу, 21 лютого 2000 року в штаб-квартирі вперше відзначили Міжнародний день рідної мови. В Україні свято рідної мови запровадили у 2002 році.

Ведучий: Упродовж невеликого проміжку часу ми гортатимемо сторінки усного журналу, з якого дізнаємося про тернистий шлях становлення і розвитку української писемності. Утвердження української мови як державної.

■ ПЕРША СТОРІНКА: «СПОЧАТКУ БУЛО СЛОВО...»

Бібліотекар: У Святому Письмі сказано: «Спочатку було Слово». Для кожної людини воно завжди спочатку. Немає народу, байдужого до рідної мови, до своєї землі, тієї, на якій він народився й живе.

Корені українського слова проросли з найдавніших діалектів праслов'янських племен, рясними пагонами розвинулися в часи Давньоруської держави. Древнє слово квітами-перлами розцвітало у найдавніших пам'ятках культури Київської Русі, в грамотах, літописах.

Перше слов'янське письмо з'явилося ще у IX столітті нашого літочислення, а перший слов'янський алфавіт створили брати Кирило і Мефодій у 862 році.

Творці словенської азбуки народилися в грецькому місті Солуні (сучасне Салоніки). Їхній батько був болгарин, мати — гречанка. У сім'ї росло семеро дітей. Костянтин був наймолодшим, пізніше прийняв ім'я Кирило. Михаїл — у чернецтві Мефодій. Брати отримали блискучу освіту.

Князь Ростислав, що очолював Велико-Моравське князівство, звернувся до візантійського імператора Михаїла з проханням: прислати вчителів, які знають словенську мову, щоб його народові переклали Святе Письмо.

З цією місією поїхали до Моравії Кирило і Мефодій, причому вони повезли з собою церковні книги: Євангеліє, Псалтир, Апостол та інші, їхні учні переписували ці книги.

Брати мали бути перекладачами, поширювати грамоту, взагалі займатися просвітницькою діяльністю. З друкованих джерел дізнаємося, що Кирило був освіченню людиною, добре знав грецьку, слов'янську, латинську, арабську та єврейську мови, а згодом вивчив і давньоруську. Працював бібліотекарем, викладав філософію. Таким же високоосвіченим був і Мефодій.

Заслуга Кирила і Мефодія в історії культури величезна: по-перше, Кирило в 863 році розробив першу впорядковану слов'янську азбуку і цим поклав початок розвитку слов'янської писемності; по-друге, Кирило і Мефодій протягом багатьох років провели серед західних і північних слов'ян і сприяли поширенню грамотності серед цих народів. 863 рік вважається офіційною датою створення словенської писемності.

Як відомо, існувало спочатку дві азбуки: кирилиця і глаголиця. Форма кирилиці нагадує грецьке уставне письмо. Спосіб написання букви кирилиці простіший. Очевидно, цим пояснюється те, що глаголиця була витіснена кирилицею.

Кириличний алфавіт з XI ст. широко застосовується в історичній та світській літературі східних слов'ян. Від давньоруського періоду його успадкували всі три східнослов'янські народи: російський, український і білоруський.

В середині XVI ст. у східних слов'ян виникає друкарство, друкований алфавіт створений з деякими змінами, на основі півуставного письма. Перша датована книга під назвою «Апостол» надрукована в Москві в 1564 р., в Україні – у Львові – 1574 році Іваном Федоровим. А у 1574 році той же Іван Федоров видав перший Буквар та Азбуку – у 1578 році – перші підручники слов'янською мовою.

У другій половині XVII століття налічується 24 друкарні по всій Україні. Свобода слова була невід'ємним правом людини, як і право на життя. Українському слову, охрещеному мечем і вогнем у визвольній війні з польським панством, здавалося, не страшні ніякі тернисті шляхи попереду. Якщо Богдан Хмельницький був батьком нації, то її матір'ю була мова.

■ ДРУГА СТОРІНКА: «ЯК ПАРОСТЬ ВИНОГРАДНОЇ ЛОЗИ ПЛЕКАЙТЕ МОВУ»

Учень: ЛЕГЕНДА ПРО МОВУ.

Якось один вельможа, зізвавши до себе гостей, поцікавився у мудреця, що на світі найкраще. Мудрець відповів: «Найкраще у світі – це мова. За допомогою мови будуються міста, розвивається культура народів. За допомогою мови ми вивчаємо науки і одержуємо знання. За допомогою мови люди можуть зрозуміти одне одного, вирішувати різні питання, просити, вітати, миритися, виконувати

прохання, надихати на подвиги, виражати радість, освідчуватися в коханні. Тому немає нічого кращого за мову».

Таке міркування сподобалося присутнім. Тоді вельможа поцікавився у мудреця, що на світі найгірше. Мудрець відповів: «Найгірше у світі – це мова». Усі здивувалися такій відповіді, а мудрець пояснив: «За допомогою мови люди засмучують і розчаровують одне одного. За допомогою мови можна обманувати, хитрувати, сваритися. Мова може зробити людей ворогами, призвести до війни, нею наказують руйнувати міста і навіть цілі держави, вона може приносити в наше життя горе і зло, принижувати, ображати. Чи може бути щось гірше за мову?!» Не всім було приємно слухати цю відповідь.

Викладач української мови та літератури: Так, мова може бути різною, все залежить від людини... Вишукана у розмові інтелектуалів, регламентована у діловодстві, легка і гнучка в дружній розмові, образно багата, лексично наповнена в літературних творах... Такою постає українська мова перед нами сьогодні.

Вперше українську народну мову було піднесено до рівня літературної наприкінці ХУІІ століття з виходом у 1798 році першого видання «Енеїди» Івана Котляревського, який вважається зачинателем нової української літературної мови.

Саме у 1798 році «Енеїда» І. П. Котляревського засвідчила, що жива українська мова має право на книжне літературне користування.

«Будеш, батьку, панувати.

Доки живуть люди,

Доки сонце в небі сяє,

Тебе не забудуть».

Так оцінить Т.Шевченко творчість нашого земляка, родоначальника української мови. Адже знаменита поема стала першим друкованим твором, написаним живою народною мовою, всупереч тогочасній традиції використання в книгодрукуванні книжної української мови, хоч її функціонування поступово ущільнювалося й зводилося нанівець царськими заборонами на українське слово.

Тарас Григорович Шевченко своїм величезним талантом розкрив невичерпні багатства народної мови, досягнув її, і як ніхто, розкрив чудову, чарівну музику українського слова:

Ну що б, здавалося слова...

Слова та голос —

Більш нічого.

А серце б'ється — ожива,

А вірна дочка українського народу
Лєся Українка, тяжко хвора дівчина,
єдину надію покладала на рідне слово.

Слово, моя ти єдина зброє,

Ми не повинні загинуть обоє!

Може в руках невідомих братів

Станеш ти кращим мечем на катів...

Ведучий та ведуча: *(читають по черзі).*

Умертвити українську націю не вдалося ні царському режиму, ні Жовтневому перевороту 1917 року. Подивіться на оці документи:

1720 рік – Петро I заборонив друкувати книги українською мовою.

1769 рік — розпорядження Російської церкви про вилучення у населення України та українських церковних книг.

1775 рік — зруйновано Запорозьку Січ і закрито українські школи при полкових козацьких канцеляріях.

1862 рік — закрито українські недільні школи

1863 рік — наказ міністра Валуєва про заборону видання книжок українською мовою. 1876 рік — наказ російського царя Олександра II про заборону друкування нот українських пісень.

1884 рік — закрито всі українські театри.

1908 рік. — уся культурна й освітня діяльність в Україні визнана царським урядом Росії шкідливою 1938 р. – сталінський уряд видає постанову про обов'язкове вивчення російської мови, чим підтинає коріння мові українській.

1983 р. – видано постанову про так зване посилене вивчення російської мови в школах і поділ класів в українських школах на дві групи, що привело до нехтування рідною мовою навіть багатьма українцями.

1989 р. – видано постанову яка закріплювала в Україні російську мову як офіційну загальнодержавну мову, чим українську мову було відсунуто на третій план.

Рідна мово! Запашна, співуча, гнучка, милозвучна, сповнена музики і квіткових пахоців, вона встала з колін.

(Уривок «Молитви до мови» – за Катериною Мотрич)

Учень: Мово! Пресвятая Богородице мого народу! З чорнозему, любистку, м'яти, рясту, євшан-зілля, з роси, з дніпровської води, від зорі й місяця народжена....

Мова наша! Життедайна криниця на неосяжній дорозі людської долі! Твої джерела б'ють з правічних глибин матінки – землі, тому й вогненна така. Купаються в тобі нічні зорі, тому й чарівна така, кохаються в тобі вуста матері, тому й ласкава така. Зцілюєш ти втомлених духом, даєш наснагу, здоров'я та довгий вік, даруєш безсмертя тим, хто живе Тобою і вдихає Тебе, молиться словом Твоїм.

Мова наша! Пресвятая й незаймана діва! Яничарами по степах гнана, на курних шляхах переймана, чужинцями нищена, у рідному домі ув'язнена, на відкуп віддана, ідолами потоптана, у рабстві упокорена.

Прости нас, Мова! Прости гріхи наші вільні і невольні, великі й малі, прости той звабний плід та отруйне зілля, що увійшли в нашу кров та плоть і густо вродили. На горе нащадкам. Прости і онови цю велико страждальну землю...

Повернися, Рідна, до всіх нас, до кожної оселі та родини. Де б ми не були. Закликаємо тебе із нетрів забуття, висвячуємо святою водою і вогнем лампад, відданою любов'ю синів і доньок, цілуємо лик твій святий і скорботний, матір Божа, Берегине, Мова українська!

Прости! Воскресни! Розродись! Заквітни вічно живим і молодим народним словом. Освіти нас від душевного мороку та очисти цю древню свято руську землю, Русь – Україну, возвелич і порятуй на віки – віків. Амінь!

■ ТРЕТЯ СТОРІНКА: «СЛОВО ПРО МОВУ»

Ведучий: Сила слова безмежна. Особливо, коли воно живе, іскристе, емоційно виражене. Коли воно сліпуче, «як проміння яснеє», а гутнє, «як хвилі буйні». Коли слова — палкі блискавиці. Тоді воно здатне робити чудо і хвилювати найтонші струни людського серця. Століттями мова народу була тією повноводно річкою, яку ми називасмо поезією.

1 учень.

Мова кожного народу – неповторна і – своя
В ній гримлять громи в негоду
В тиші – трелі солов`я
На своїй природній мові
І потоки гомонять,
Зелен – клени у діброві
По – кленовому шумлять.
Солов`їну, барвінкову,
Колосисту – на віки –
Українську рідну мову
В дар мені дали батьки.
Берегти її плекати
Буду всюди й повсякчас, –
Бо ж єдина – так, як мати, –
Мова в кожного із нас.

2 учень.

Мова наша, мова –
Мова кольорова,
В ній гроза травнева
Й тиша вечорова.
Мова наша, мова –
Літ минулих повість,
Вічно юна мудрість,
Сива наша совість.
Я без тебе, мово,
Без зерна полова,
Соняшник без сонця,
Без птахів діброва.
Як вогонь у серці
Я несу в майбутнє
Невгасиму мову,
Слово незабутнє.
(Ю. Рибчинський)

3 учень.

Мова — краса спілкування,
Мова — як сонце ясне,

Мова — то предків надбання,
Мова — багатство моє.
Мова — то чиста криниця,
Де б'є, мов сльоза, джерело,
Мова — це наша світлиця,
Вона як добірне зерно.
Мова — державна перлина,
Нею завжди дорожить:
Без мови немає країни —
Мову, як матір, любіть!
(Ф. Пантов)

■ ЧЕТВЕРТА СТОРІНКА: «ЗНАВЦІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» – міні-вікторина.

Викладач української мови та літератури: Давайте зараз перевіримо як ви знаєте рідну мову.

Вікторина-хвилинка.

1. Скажіть, будь ласка, то яка ж наука вивчає в нашій мові звуки? (Фонетика).
2. Що вивчає розділ «Морфологія»? (Частини мови).
3. Яка частина мови не належить ні до самостійних, ні до службових частин? (Вигук).
4. Яка частина мови вказує на предмет, але не називає його? (Займенник).
5. З чого складаються слова? (Із букв).
6. Скільки букв в українському алфавіті? (33).
7. Скільки звуків в українській мові? (38).
8. Яке трискладове слово об'єднає 33 букви? (Алфавіт).
9. Що таке алфавіт? (Це сукупність розташованих послідовно букв).
10. Як називають азбуку українською мовою? (Абетка).
11. Шість звуків вільно можна
Співати, як пісні,
Ці звуки знає кожен.
Як ми звемо їх? (Голосні).
12. Назвіть голосні звуки. ([a], [o], [y], [e], [и],[і]).
13. На які групи діляться приголосні звуки? (Дзвінки, глухі, тверді, м'які).
14. Ми усі – відомі знаки,
В нас і одяг однаковий.
Ранг і чин – також один.
Але зважте все-таки:
Хто твердий з нас, хто м'який?
Ось вам приклад: дим і дім,
Зрозуміло це усім?
Та для повного порядку –
Хто назве нас по порядку? (Пари м'яких та твердих приголосних).

15. Яка буква не позначає звука? (М'який знак).
16. Це усі повинні знати:
Нас не можна роз'єднати.
Відрізняємось ми чим? (Літер дві, а знак – один: [дж], [дз]).
17. Який знак ставиться у кінці питального речення? (Знак питання).
18. Який знак ставиться у кінці окличного речення? (Знак оклику).
19. Як записати слово «робота» п'ятьма літерами? А чотирма? (Праця. Труд.)
20. Який числівник наказує? (Три).
21. Назвіть останній відмінок української мови. (Кличний).
22. Завдяки чому досягається милозвучність української мови? (Милозвучність української мови досягається природним чергуванням у ній окремих голосних і приголосних звуків, можливістю вживати фонетичні варіанти слів та словоформ).

Цікаво знати:

Бібліотекар: А ви знаєте, що за даними Єврокомісії, майже 2 мільйони мешканців країн Європейського Союзу знають українську мову? Поширення української мови пояснюється тим, що в багатьох країнах ЄС проживає саме українська діаспора (у Польщі, Угорщині, Румунії, Словаччині, Прибалтиці, Чехії). Навіть така сувора наука, як кібернетика, і та знайшла в українській мові свою першодомівку, адже маємо факт унікальний – енциклопедія кібернетики вперше вийшла українською мовою в Києві.

Про красу й мелодійність української мови говорити зайве. Поетичність завжди жила в українській мові, українському слові, і слово було немислиме без неї, як немислима річка без води, повноводність – без глибини, душа – без дихання. Рідна мова – державна, літературна, солов'їна, багата, дзвінка, співуча, мелодійна, безмежна. Ось вам яскравий приклад багатства, гнучкості та краси рідної мови.

ПЕРШИЙ ПОЦІЛУНОК (читає учень)

Популярному перемишльському поету Павлові Петровичу Подільчаку прийшло поштою приємне повідомлення: “Приїздіть, Павле Петровичу, — писав поважний правитель Підгорецького повіту Полікарп Пантелеймонович Паскевич, — погостюєте, повеселитесь”. Павло Петрович поспішив, прибувши першим поїздом. Підгорецький палац Паскевичів привітно прийняв приїжджого поета. Потім під'їхали поважні персони — приятелі Паскевичів... Посадили Павла Петровича поряд панночки — премилої Поліпи Полікарпівни. Поговорили про політику, погоду. Павло Петрович прочитав підібрані пречудові поезії. Поліна Полікарпівна пограла прекрасні полонези Понятовського, прелюдії Пуччіні. Поспівали пісень, потанцювали падеспан, польку. Прийшла пора — попросили пообідати. Поставили повні підноси пляшок: портвейну, плиски, пшеничної, підігрітого пуншу, пива, принесли печені поросята, приправлені перцем, півники, пахучі паляниці, печінковий паштет, пухкі пампушки під печеричною підливою, пироги, підсмажені пляцки. Потім подали пресолодкі пряники, персикове повидло, помаранчі, повні порцелянові полумиски полуниць, порічок. Почувши приємну повноту, Павло Петрович подумав про панночку. Поліна Полікарпівна попросила прогулятися Підгорецьким парком, помилуватись природою, послухати пташині

переспіви. Пропозиція повністю підійшла прихмілілому поету. Походили, погуляли... Порослий папороттю прадавній парк подарував приємну прохолоду. Повітря п'янило принадними пахощами. Побродивши парком, пара присіла під пророслим плющем платаном. Посиділи, помріяли, позіхали, пошепталися, пригорнулися. Почувся перший поцілунок: прощай, парубоче привілля, пора поету приймакувати. (ПАНАС СТОЛЯРЧУ).

Викладач української мови та літератури: А ви знаєте хто такі поліглоти? Поліглоти – люди, які володіють багатьма мовами. Серед знаменитих поліглотів був данський лінгвіст Расмус Крістіан Раск, який жив на початку ХІХ століття, він знав понад 200 мов, вивчив осетинську, грузинську, скандинавські, німецькі, тюркські мови. На вивчення кожної нової мови Крістіан Раск витрачав майже 6 тижнів! Зараз ми з вами перевіримо й наші знання, знання рідної мови.

***МІНІ-ТЕСТ на знання української мови
ДИКТАНТ***

■ ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Викладач української мови та літератури:

Щоб добре знати мову свою рідну,
Науки мовознавчі нам потрібні.
Фонетика вивчає звуки мови.
А орфоепія – їх правильну вимову.
Як на письмі ті звуки позначати –
Із графіки ми можемо дізнатись.
Щоб в слові помилок на допустити,
Нам треба орфографію учити.
Лексикографія вивчає скарби мови –
Усе її багатство словникове.
Частини значущі у слові розглядає
Будова слова – це хай кожний знає.
Як слово твориться, то словотвір розкаже,
Споріднені слова знайти підкаже.
А звідки родом те чи інше слово,
Етимологія веде про це розмову.
Є й морфологія, наука, що вивчає
Частини мови, дивосвіт безкрай.
Словосполучень, речення будову,
Звичайно ж, синтаксис вивчає в кожній мові.
До морфології він завше не байдужий –
Давним-давно із нею щиро дружить.
Про їхню дружбу мовознавці знають,
Обох граматикою здавна називають.
Як розділові знаки нам вживати,
То пунктуація вже зможе підказати.

Крилаті вислови у мові ми вживаєм –
Їх всі фразеологія вивчає.
Стилістика – то ключик до розмови –
Вивчає ж бо вона всі стилі мови.
Отож, щоб мову на 12 балів знати,
Науки ці потрібно нам вивчати.
Ведучий: Ось і закінчився наш бібліотечний урок-свято.
Дякуємо усім присутнім за увагу!
Ведуча: До нових зустрічей!

ВЕЧІР-СПОМИН

Тема: «Харків'яни – Герої Небесної Сотні»

Мета: вшанувати пам'ять героїв Небесної сотні, героїзм українських захисників і тих, які полягли, і тих, які сьогодні зі зброєю в руках захищають суверенітет України; сприяти формуванню в молоді життєвих компетентностей, прищепленню любові до України, розвитку у молоді бажання стати гідними громадянами України, вихованню патріотичної свідомості.

Емоційне забарвлення: Прапор України; на столі: вишитий рушник, свічки, супроводжуюча презентація, аудіозаписи пісні гімну Небесній сотні «Пливе кача».

ХІД ЗАХОДУ

Ведучий:

Герої такі не вмирають,
Вони будуть вічно живі.
Героїв завжди пам'ятають
На небі й на рідній землі!

Звучить мелодія. Заходять учні з лампадками і ставлять їх на стіл, зупиняючись на своїх місцях.

Ведуча: Тим, хто в боротьбі за волю і кращу долю України не дожив до сьогоднішнього дня, спить у незнаних і безіменних могилах – присвячується!

Ведучий: Цвіту нашого народу, його славним синам і донькам, які у розквіті сил віддали свою молодість, і, найдорожче, життя – присвячується!

Ведуча: Сьогодні ми зібралися тут, щоб в скорботі схилити низько голови перед пам'яттю людей різного віку, яких було вбито у мирний час ХХІ століття.

Нашу зустріч розпочнемо гімном України. Звучить гімн.

Учень 1:

Не люди по Майдану – боги ходять,
Ці хлопці тілом й духом визначні
Слова в них щирі й красномовні –
Вони Вкраїни славнії сини!
Спасибі вам усім звитяжні браття,
Низький уклін від серця до землі,
Ви розпалили не на вулиці багаття,
А в серці кожного жагу до боротьби!
Спасибі вам за кожен день й хвилину,
Яку ви на Майдані провели!
Ви захищали весь народ й країну
Від чорної ядучої чуми.

Звучить пісня «Піккардійська терція – Пливе кача».

Ведучий: В Україні День пам'яті Героїв Небесної Сотні відзначається щорічно 20 лютого згідно з Указом Президента від 11 лютого 2015 року № 69/2015 «Про

вшанування подвигу учасників Революції Гідності та увічнення пам'яті Героїв Небесної Сотні»...

20 лютого 2014 загинуло найбільше активістів Євромайдану.

Ведуча: 21 лютого 2014 року офіційна влада України юридично визнала жертвами загиблих мітингувальників Майдану. Цього дня на Майдані відбулося прощання із загиблими повстанцями, яких в жалобних промовах назвали «Небесною Сотнею», а під час прощання із загиблими лунала пісня «Плине кача...», яка стала українським народним реквіємом.

Ведучий: Сумний список Небесної Сотні відкрився 22 січня 2014 року, коли від вогнепальних поранень під час сутичок у центрі столиці загинули активісти Майдану Сергій Нігоян та Михайло Жизневський. Того ж дня в лісі під Києвом було знайдено тіло зі слідами тортур активіста Юрія Вербицького. До 18 лютого 2014 року вже налічувалось 9 загиблих. З 18 по 21 лютого на Майдані загинуло найбільше людей – 84 особи, після 21 лютого – ще 18.

Ведуча: Усі вони увійшли до меморіалу борців за українську Незалежність – до Небесної Сотні. 104 Героям Небесної Сотні Президент України Петро Порошенко посмертно присвоїв звання Героїв України, а троє іноземців (громадянин Білорусі Михайло Жизневський, Грузії – Зураб Хурція і Давид Кіпіані) посмертно нагороджені орденами Героїв Небесної Сотні.

Ведучий: За даними Міністерства охорони здоров'я України, під час Революції гідності загинуло 106 осіб. З них харків'яни:

- Євген Котляр,
- Юрій Паращук,
- Владислав Зубенко.

Ведуча: Чому Небесна Сотня? На Майдані був прийнятий розподіл на сотні, аналогічно розподілу на військові загони часів Запорізької Січі. Сотні мали свої назви від регіонів, звідки приїхали люди, наприклад Львівська сотня, Донецька сотня, Дніпропетровська та ін..

Загиблих назвали НЕБЕСНОЮ Сотнею. Вважають, що їхні душі потрапили до раю, і з неба Сотня продовжує охороняти Україну. Сотні історій, сотні людських життів, сотні героїв! Сьогодні ми згадаємо про наших Харків'ян – Героїв Небесної Сотні.

Керівник музею: Євген Котляр, 33 роки, промисловий альпініст, місто Харків. Загинув під стінами готелю «Україна» у Києві 20 лютого 2014 року.

Євген Котляр – активіст екологічної організації «Зелений фронт» (м. Харків). На Майдан приїхав 1 грудня 2014 року. Періодично їздив до Харкова відвідувати батька. 18 лютого повернувся до Києва. У складі 1-ї Харківської сотні Євген, прикриваючись дерев'яним щитом, виводив по вул. Інститутській з-під обстрілу поранених людей. Отримав поранення в ногу. При наданні йому медичної допомоги був убитий прицільним пострілом снайпера в шию.

«20 лютого, десь о 7-й ранку, я подзвонила йому. Він сказав, що трішки побуде та прийде о нас. Почали стріляти. Він пішов на Інститутську, переносив поранених і вбитих, – згадує той страшний день подруга Євгена Котляра Анна Поляк. – О 9:55

Женя був поранений у шию кулею снайпера, і майже одразу інша куля влучила йому у стегно. Це сталося на вулиці Інститутській, вище від готелю «Україна».

До Києва Євген приїхав 1 грудня, одразу після побиття людей 30 листопада на Майдані. «Син переписувався у соціальних мережах з якимось хлопцем. Він писав, що, сидячи вдома в теплі біля комп'ютера за кухлем пива, нову Україну не побудуємо. Треба їхати до Києва. Ось він і поїхав!» – згадує батько Микола Котляр.

Вже 1 грудня він був у Києві та записався до третьої сотні.

«Вдень він, зазвичай, приходив перепочити до нас. Іноді гуляли разом із моїм маленьким сином, і я думала, що з Женьки вийде чудовий тато... А ночі він проводив на Майдані: або чергував на барикадах, або прикривав щитами інших хлопців. Гадаю, він просто був більше схильний захищати інших, а не нападати», – згадує подруга Євгена.

Своїм характером йти до кінця він запам'ятався ще у Харкові, коли в парку Горького почали вирубувати дерева, щоб побудувати дорогу до Євро-2012. Друзі згадують, що Євген був одним із найгероїчніших учасників протистояння. Разом із багатьма іншими громадянами намагався зупинити вирубку. Для цього деякі активісти вилазили на дерева в альпіністському спорядженні (у парку були високі старі дуби). Коли співробітники харківської муніципальної охорони розганяли активістів, вони почали пиляти дерева, на яких сиділи люди. Женя був одним з останніх, кого зняли дерева. «Він був не просто хоробрим, він був безстрашним», – додають друзі.

Саме з цього «лазання», як це називав сам Євген, і почалася нова професійна діяльність. Після подій у парку він став працювати промисловим альпіністом.

Усі три місяці протистояння Женя провів у Києві: робота промислового альпініста зазвичай сезонна, тому він міг присвятити цей час Майдану. Тож до Харкова він повертався лише тричі – навідати батька.

«Женя поїхав додому за кілька днів до 18 лютого. Він приїхав до Києва вечірнім експресом, і в ніч із 18-го на 19 лютого вже знову був на Майдані. Поїхав, нічого не сказавши вдома. Батько згадує, що повернувся з дачі і побачив порожню квартиру. «Я поглянув у куток, де завжди стояв його рюкзак. І зрозумів, що він знову поїхав на Майдан. Я зателефонував і дуже просив не лізти у саме пекло. Він запевняв мене, що все буде гаразд», – але батькове серце вже передчувало біду.

Їхня остання розмова відбувалася 19 лютого. Син обіцяв, що зателефонує завтра. Але 20 лютого відповіді на дзвінки вже не було... 22 лютого з Женею прощався весь Майдан, а 23 лютого – рідний Харків. До пам'ятника Шевченку прийшли за велінням серця тисячі людей. Вони несли квіти і не стримували сліз...

«Він не міг залишатися вдома: повертався – і знову їхав на Майдан. І одного разу більше не повернувся. Ось і квиток залишився – як виявилось, в один бік... Ідучи містом, вдивляючись в обличчя перехожих, я часто себе запитую: чому він? Чому саме він – серед сотень тисяч? Тепер розумію, що він ніколи не залишався осторонь біди. Завжди намагався бути на боці правди, відстоювати її ціною життя!» – говорить батько героя.

Заступник директора з навчально-виховної роботи: Юрій Паращук, 47 років, збиральник меблів, місто Харків. Вбито снайпером 20 лютого 2014 року на вулиці

Інститутській. На страшних відеокадрах розстрілу мітингувальників на Інститутській вранці 20 лютого яскрава бузкова куртка Юрія Паращука раз по раз миготить серед активістів. Тих, які відступали з обстрілюваної снайпером вулиці, відтягуючи поранених товаришів. Любительський запис випадково відобразив останні хвилини життя 47-річного Героя Небесної Сотні.

Через кілька годин стривожена новинами зі столиці дружина Юрія, Ольга, спробувала додзвонитися з Харкова чоловікові. Телефон довго не відповідав. Потім з Юриноного телефону передзвонив чужий чоловік і, попросивши її сісти, повідомив, що чоловіка більше немає в живих.

На столичному Майдані Юрій Паращук, який останні кілька років мешкав у Харкові, був наїздами неодноразово. В один з таких приїздів біля нього вибухнула світлошумова граната. Йому зашкодило ногу.

18 лютого, коли ситуація у столиці різко загострилася, Паращук вкотре вирушив до Києва. Автобус із харківськими прихильниками Євромайдану важко проривався до столиці через міліцейські блокпости.

Вранці 20-го Юрій опинився у самому центрі подій, на лінії вогню. Він був в одній помаранчевій будівельній касці, без жилету, без щита чи зброї. Каска не вберегла... Куля снайпера потрапила йому прямо в потилицю. «Юра справді щиро переживав за те, що відбувається в країні, щиро хотів бути там, на Майдані щось міняти», — розповідає Ольга Паращук.

За її словами, покійний чоловік був віруючою людиною. Майдан для нього став своєрідною боротьбою за вищу справедливість і чистоту.

Уродженець села Гальне на Черкащині, Юрій Паращук у житті був патріотом усього українського. У російськомовному Харкові, де він жив останнім часом, і навіть у Москві, де колись працював, розмовляв виключно українською. А на часті запитання: «Ти западенець?» – з непідробною гордістю відповів: «Я українець».

Багато років Юрій Паращук мріяв про сім'ю. З нею довго не складалося. «Побути щасливим він встиг лише три роки», – розповідає дружина Ольга. За тиждень до його загибелі, 15 лютого, пара відзначила три роки подружнього життя.

У 47-річного Паращука залишилася 82-річна мати, син від першого шлюбу та дві прийомні доньки.

Рідні та друзі згадують його як людину з величезним серцем та золотими руками. Він був безкорисливий. Варив найсмачніші борщі, завжди і всім поспішав на допомогу.

«Тепер ходиш по хаті, гладиш рукою повітря – а його немає», – ледве стримуючи сльози, каже Ольга.

Викладач історії: Владислав Зубенко, 22 роки, залізничник, місто Харків. Помер через вісім днів від кульових поранень, отриманих 20 лютого 2014 року.

18 лютого Влад готувався до поїздки у Київ. Батько допомагав йому збирати речі. Влад останнього разу поговорив зі своїм дідусем. Він остаточно вирішив їхати до Києва. 19 лютого ввечері Влад зателефонував батькові і сказав, що зарахований до однієї з сотень Самооборони. А вже наступного дня він перестав відповідати на дзвінки, бо опинився в лікарні з тяжкими пораненнями.

Куля 5,45 мм виявилася нещадною до молодого талановитого юнака. У Влада були пошкоджені нирки, печінка, легені, діафрагма, спинний мозок. Лікарі видалили частину печінки та готували Влада до подальшого лікування в Ізраїлі або Німеччині.

Влад боровся за життя вісім днів. Поряд були батько та молодший брат Тихон.

Влад постійно приходив до тями. На мигах показував, що бореться. «Ми навіть обнялися один раз. Попри свій стан, він трохи підвівся, намагаючись обійняти мене», – згадує брат. Тихону й досі важко усвідомити, що Влада більше немає. Найближчу людину, яка була поряд у найважчі часи його життя, утратив і батько.

Розумний, активний та небайдужий – таким Влада знали всі: друзі, родичі, вчителі, однокласники. Він відмінно навчався, писав вірші, брав участь в олімпіадах та конкурсах. З десятого класу очолював шкільне самоврядування, пізніше брав участь як волонтер у програмах з пропагування здорового образу життя, був гравцем спортивної версії гри «Що? Де? Коли?». З червоним дипломом закінчив Харківську залізничну академію.

Справжній лицар, Влад захоплювався історичною реконструкцією, одягнувши лати, брав участь у лицарських турнірах в Україні та за кордоном. Його репортажі про ці події було опубліковано у студентській газеті. Дуже любив читати, часом витрачав на книжки останні гроші.

У непростий для країни час Влад не міг оставатися осторонь. Разом з братом Тихоном він приходив на майдан у Харкові, навіть виступав з промовами, висловлюючи своє палке прагнення справедливості. А потім поїхав до Києва...

Яке яскраве майбутнє чекало б на Владислава Зубенка, якби його не обірвала жорстока куля?..

Владислав Зубенко Помер 28 лютого в реанімації Інституту серця.

Ведуча: 21 листопада 2014 Указом Президента України №890/2014 їм присвоєні звання Героїв України з врученням ордена «Золота Зірка» (посмертно).

Ведучий: 14 березня 2015 року в кінотеатрі «Боммер» відбувся прем'єрний показ документального фільму «Герої не вмирають», присвяченого трьом харків'янам – героям Небесної сотні. Автори фільму постаралися відтворити три останні дні життя загиблих хлопців.

«Це фільм про життя і смерть, про любов і віру, про жертвність і неймовірне бажання свободи. Ми давно хотіли показати, що Харків грав величезну роль в подіях Революції Гідності. І сьогодні ми розуміємо, що події Майдану вже відходять в історію, дуже багато чого сталося за цей рік, тому якісь моменти вже стираються з пам'яті. І нашим завданням було з одного боку зафіксувати величезний пласт спогадів. ...Нам... хотілося показати їх живими, такими, якими вони були, якими ми їх знали, і ще раз підкреслити, що історію насправді роблять не супергерої, а звичайні люди», – зазначив продюсер і автор ідеї фільму Володимир Чистилін.

Ведуча: Кінострічка тривалістю 45 хвилин побудована на інтерв'ю близьких і друзів загиблих хлопців, а також харків'ян, які були безпосередніми учасниками історичних подій. Також у фільмі використовується архівне відео з лютневих подій столичного Майдану. «У нас є унікальні кадри, зняті на вулиці Інститутській. Ці кадри обійшли весь світ. Знімав це харківський оператор. І на цих кадрах зафіксовано смерть усіх трьох хлопців», – підкреслив Володимир Чистилін.

Учень 1: Їх взяв Господь, щоб ангелом в раю
В його садах довічно проживати.
Вони завжди залишаться в строю,
Про них народ пісні буде співати.
Небесна сотня білих журавлів,
душа яких летить під небесами.
Ніхто із вас вмирати не хотів,
Хай вічна пам'ять лишиться за вами.

Ведуча: Ми закликаємо вас сьогодні згадати у ваших молитвах усіх Героїв, які поклали свої голови за наше майбутнє. Хай пам'ять всіх невинно убитих згуртує нас, живих, дасть нам силу та волю, мудрість і насагу для зміцнення власної держави на власній землі. У жалобі схилимо голови. Вони згасли як зорі.

Перегляд відео «Небесна сотня поіменно».

Ведучий: Героям Майдану, героям АТО, які померли за світле майбутнє України, мирним жителям, які полягли в неоголошеній війні на Сході України присвячується хвилина мовчання.

Хвилина мовчання (метроном).

Ведуча: Нехай кожен з нас торкнеться пам'яттю цього священного вогню – частинки вічного. А світло цієї свічки хай буде даниною тим, хто навічно пішов від нас, хто заради торжества справедливості жертвував собою. Вони повинні жити в нашій пам'яті!

(Під мелодію гімну Небесної сотні «Пливе кача» ведучий запалює свічку і передає її учням по залу. Свічку передають з рук в руки).

Ведучий: На завершення хочеться сказати: «Люди, бережіть серця свої, щоб не стали каменем! Розбудуйте в душах Божий храм, щоб не повторити великий гріх!». Хочемо подякувати всім присутнім, що разом з нами згадали наших Героїв, Героїв України.

ВИХОВНИЙ ЗАХІД «Покрова. День захисників та захисниць України»

Мета: ознайомити із святом Пресвятої Покрови, з'ясувати звичаї та традиції, пов'язані з цим святом, зауважити на тому, що це свято безпосередньо пов'язане з козаками; активувати і поглибити знання учнів про українське козацтво та традиції часів Запорізької Січі; про сучасних захисників Вітчизни, виховання поваги до історичної спадщини рідного народу; патріотичні почуття гордості за подвиги захисників Батьківщини.

Обладнання: мультимедійний проектор, фото та відеоролики.

ХІД ЗАХОДУ

I. Організаційний момент

II. Мотивація виховної діяльності

Оголошення теми

III. Зміст виховного заняття

Ведучий: Добрий день, дорогі друзі! Завтра ми з вами будемо відзначати декілька свят, адже 14 жовтня – Свято Покрови Пресвятої Богородиці, покровительки українського козацтва та День Захисника України.

Ведучий:

Улюблена Богом перлина,
Для всіх українців одна,
Козацька моя Україна
Хлібів золотих сторона.
Негодами лютими бита,
Віками ти йшла до мети.
Тобі в небі зорею світити,
І волю і долю знайти.

Ведучий: Розселив Господь людей по всьому світу і кожному народові дав землю. Богом дана земля є святою і рідною, тому її захист – це найперший обов'язок народів.

Ведучий: Для українців такою землею є Україна. Вона полита потом і кров'ю сотень поколінь, їхніх працелюбних і героїчних предків. Шануймо героїчну історію нашого великого народу.

У цьому році Верховна Рада своїм рішенням перенесла на 1 жовтня День захисників та захисниць України, який відзначається на Покрову. У цей же день відзначатимуть день козацтва. При цьому Українська православна церква і далі послуговуватиметься старим календарем.

Ведучий: 1 жовтня церкви східного обряду відзначають свято Покрови Пресвятої Богородиці. Його суть – ідея заступництва Божої Матері над християнами. Свій початок свято бере з IX століття: у Константинополі під час служби у Влахернській церкві блаженний Андрій удостоївся явлення Богородиці. Вона простягла свій покров над людьми в знак того, що дає їм свій захист.

Ведучий: Вшанування Пресвятої Богородиці Покрови – захисниці від ворогів має глибоке коріння і в Україні. Ця традиція прийшла з Візантії разом із запровадженням Володимиром Великим християнства у 988 році. Князь Ярослав Мудрий збудував у Києві церкву на Золотих Воротах як вияв вдячності Богові і Пресвятій Богородиці. Князь Володимир Мономах писав, що перемогам над половцями завдячує Богові і заступництву Пречистої Діви Марії.

Учень: Традиція вшанування Покрови як покровительки українського війська перейшла від руських князів до козацтва. Свято Покрови Пресвятої Богородиці було одним з найголовніших свят козаків, за що воно отримало другу назву – Козацька Покрова. Ми з вами живемо на цій славній землі українській і повинні знати про подвиги своїх запорожців, а також про наших земляків воїнів-захисників АТО, які і сьогодні продовжують героїчну сторінку нашої історії, захищаючи наші кордони від ворогів.

Учень:

День захисника України –
Мужності й геройства свято.
І ми вклоняємося тим,
Хто літ тому назад багато
І тим, хто нині з автоматом
Наш спокій береже і захищає,
Всю нашу велику родину,
Рідну землю свою – Україну.

Ведучий: Нелегкою була доля українського народу. В її історичному минулому були роки процвітання і тяжкі роки поневолення. Не встигли загоїтись важкі рани минулої війни, як на Сході України прогрімилі нові постріли і вибухи гранат, де воюють найкращі сини України. А всіх їх чекає МАТИ....

Учень:

Як зірка далека,
упала сніжинка на руку.
Сльоза на долоні. Сльоза і мовчання.
Бо знову у двері постукала
звично розлука,
І знов ти сама на пероні
чекання...

Ведучий:

Я в серці несучу твої болі
і вічні тривоги,
Тепло твоїх рук і хвилини прощання...
І знаю напевно: коли б не вернувся з дороги,
Стоятимеш ти на пероні чекання.

Учень:

Засмутилася земля, що уквітчана весною,
Ой, болить мені душа й умивається сльозою...
Мій народе, зупинись, не топчи ти мою вроду,

Мого слова не зрічись, не зрікайся свого роду!
Мої діти по світах, там шукають щастя й долю,
А моя душа, мов птах, хоче вирватись на волю.
Україною зовусь й моя мова солов'їна,
Та красу мою, чомусь, знову кинули в руїну...

Викладач: Дорогі присутні! Схилімо голови перед світлою пам'яттю загиблих в зоні АТО, зокрема випускника 1992 року Сергія Бурлаки, вшануємо героїв, а також всіх українців, які віддали своє життя за самостійність і незалежність України... хвилиною мовчання.

ХВИЛИНА МОВЧАННЯ

Я – Україна! Я стою на колінах,
В тебе Всевишній знову молю:
Я – Україна! Не зламай мої крила,
Дай мені сили! Я зацвіту!

IV. Підсумок заходу

Викладач: Українська земля... Земля, щедро полита кров'ю її синів та ворогів, земля, на якій протягом віків точилися трагічні й, водночас, героїчні події. Щира віра нашого народу в Божу допомогу, сповнені сліз молитви до Божої Матері – покровительки всього воїнства українського були почуті десь там, в небесній канцелярії. Почуті і втілені в життя. І наш з вами святий обов'язок – неухильно дотримуватися заповідей предків, берегти здобуте у важкій боротьбі і стати справжніми патріотами молодого держави – України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виховна година 10-11 клас / О.В.Токар, Н.Ю.Могила, І.П.Маланова. — Х.: Вид-во «Ранок», 2018. — 160 с. — (Серія «Наш клас»).
2. Виховна година 11 клас / О.В.Токар, Н.Ю.Могила, І.П.Маланова. — Х.: Вид-во «Ранок», 2019. — 180 с. — (Серія «Наш клас»).
3. Кульчицький С.В. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / С.В.Кульчицький, Ю.Г.Лебедева. – К.: Генеза, 2011.
4. Пометун О.І. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / О.І.Пометун, Н.М.Гупан. — Харків: Сиція, 2012.
5. Струкевич О.К. Історія України: підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / О.К.Струкевич, І.М.Романюк, С.І.Дровозюк. – К.: Грамота, 2011.
6. Турченко Ф.Г. Історія України (профільний рівень): підруч. для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Ф.Г.Турченко. – К.: Генеза, 2011.

СЦЕНАРІЙ ЗАХОДУ до Міжнародного дня рідної мови Тема: «Її Величність – Мова»

Мета: Ознайомити учнів із скарбами рідної мови, виховувати патріотичні почуття, інтерес до історичного минулого, прищеплювати любов і повагу до української мови.

КМЗ: плакати, присвячені Дню рідної мови; книги; рушники; портрет Шевченка; музичний супровід; презентація; відеоматеріали.

ХІД ЗАХОДУ

Доброго дня всім присутнім. 21 лютого кожного року відзначається унікальне свято. Воно є спільним, і водночас вузько родинним для людей, яких об'єднала спільна історична доля – Міжнародний день рідної мови — це молоде свято, яке відзначається, починаючи з 2000 року.

Святкування Дня рідної мови було запропоновано ЮНЕСКО, тому що з 6000 розмовних мов світу близько половині загрожує зникнення.

Рідна мова – це мова, що першою засвоюється дитиною і залишається зрозумілою на все життя. Рідною прийнято вважати мову нації, мову предків, яка пов'язує людину з народом, з попередніми поколіннями, їхніми духовними надбаннями.

«Найбільше і найдорожче добро кожного народу – це його мова, та жива схованка людського духу, його багата скарбниця, в яку народ складає і своє давнє життя і свої сподіванки, розум, досвід, почуття», – сказав український письменник Панас Мирний.

(Відео «Легенда про мову»)

Історія свята, на жаль, має дуже трагічний початок. Саме в цей день - 21 лютого 1952 року в Бангладеші влада придушила демонстрацію протесту проти урядової заборони на використання в країні бенгальської мови. Відтоді цей день у Бангладеші став днем полеглих за рідну мову.

Минуло багато років. Аж у 1999 році на 30-й сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО було запроваджено Міжнародний день рідної мови, а починаючи із 21 лютого 2000 року цей день відзначається в Україні.

Зараз це свято крокує по всій планеті, і кожен громадянин будь-якої країни ще більше відчуває свою приналежність до свого народу, народності, нації.

Пропонуємо вашій увазі переглянути цікаве відео: «11 найцікавіших фактів про мови світу». *(Відео)*.

Мова – це душа народу, що загартована історією й відточена творчістю найталановитіших письменників.

«Тарас Шевченко з 15-ти років опинився в російськомовному середовищі: пан Енгельгард, Петербург, солдатчина в Оренбурзьких степах, знову Петербург («В неволі виріс між чужими»). До речі, у дорослому віці Тарас Шевченко прожив в

Україні всього тільки 3 роки. Але геніальним став саме тому, що творив рідною мовою свого народу», – І.П. Ющук.

«Борис Грінченко виховався в сім'ї, де розмовляли тільки російською мовою (мати – росіянка, батько – російський офіцер), але зміг розкрити своє обдарування й зробити неоціненний внесок в розвиток української культури саме тому, що повернувся до рідної мови свого народу (згадаймо його чотиритомний Словник української мови)», – І.П. Ющук.

«У російському середовищі починали своє життя й такі відомі українські письменники, як Олександр Олесь, Борис Антоненко-Давидович, Володимир Сосюра. Однак стали видатними діячами української культури», – І.П. Ющук.

(Відео «Цікаве про українську мову»)

Вишукана у розмові інтелектуалів, строга і регламентована у діловодстві, легка і гнучка у бесіді друзів, образно багата, лексично наповнена в літературних творах... Такою постає українська мова перед нами сьогодні.

Пропонуємо вам, любі друзі, перевірити наскільки гарно ви володієте українською мовою.

(Презентація: «Тест на знання рідної мови»)

Торкніться сонячного слова

На струнах серця і душі.

І старанно вивчайте мову,

І трепетно любите мову,

І все життя шануйте мову,

Мов рідну матір бережіть!

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Тема: «Соборність України – Соборність наших душ»

Мета: розширити кругозір учнів про історію виникнення та святкування Дня Соборності України; закріпити знання, отримані на заняттях української літератури, історії України; прищеплювати любов і повагу до історичних та культурних надбань українського народу, інтерес до минулого; виховувати почуття національної гідності, гордості за свою Батьківщину та народ, повагу до культурних цінностей, літературної спадщини та історії власного народу.

Обладнання: мультимедійний проектор, флеш-накопичувачі, наочне, музичне оформлення.

ХІД ЗАХОДУ

На сцену виходять ведучі.

Ведучий: День Соборності України, свято рідного краю, свято нашої держави. Ми пишаємося, що ми – українці, а наша Вітчизна – Україна, земля, дорога та мила серцю кожного із нас.

Звучить фонозапис ліричної української мелодії.

На сцену виходить студентка в українському національному костюмі і читає рядки з поезії В.Сосюри «Любіть Україну».

Читець 1:

Любіть Україну, як сонце, любіть,
Як вітер, і трави, і води,
В годину щасливу і в радості мить,
Любіть у годину негоди!..
Любіть Україну у сні й наяву,
Вишневу свою Україну,
Красу її, вічно живу і нову,
І мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
Сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
І всіми своїми ділами!..

II. Основна частина

Ведучий: Україна – рідний край, земля з багатомілітиною історією, мальовничою природою, чарівною піснею, працелюбними, мудрими й талановитими людьми.

Ведуча: Ми горді зватися українцями. Поклик рідної землі завжди відчували наші прадіди й діди, ті, хто живе в Україні та кого доля закинула на чужину. І де б не був українець, захвилюється аж до сліз, почувши рідне слово, рідну мелодію.

Показ відеофільму «Мальовничі куточки України».

Ведуча: Україна... Її майбутнє в руках молоді. Від нас залежить, якою буде наша держава! А держава, як і родина, має бути дружною, сильною, здоровою, щасливою.

Ведучий: Якось батько зібрав синів і сказав: «Сини мої! Живіть у мирі й злагоді, і тоді жоден ворог вам не страшний, ніхто не зможе вас здолати». Сини стали заперечувати. Кожен вважав, що зуміє побороти ворога самотужки. «Невже ви думаете, що здолаєте ворога, коли кожен із вас, як та гілка, яку вітер хилить у різні боки, а як сильніше дмухне – то й зламає? – мовив батько. – Ось спробуйте зламати цей пучок гілля. Що, не можете? Тож запам'ятайте: нікому ще не вдалося перемогти людей, які тримаються одне за одного, як ці гілки».

Ведуча: Упродовж століть землі України були розрізнені, належали до різних держав: Російської імперії, Польщі, Австро-Угорщини. Тож споконвічною мрією українців було об'єднання розрізнених частин України в межах однієї держави.

Ведучий: У тяжкій і тривалій боротьбі за національне визволення, утвердження власної державності наш народ не раз переживав як гіркі, так і радісні події. Одна з таких сторінок нашого минулого – боротьба українського народу за соборність своїх земель.

Ведуча: Щороку 22 січня весь український народ із вдячністю згадує тих героїв, які боролися за об'єднання усіх національно-демократичних сил українства, хто словом і ділом намагався відродити незалежну Соборну Українську державу. Ідея всеукраїнської єдності формувалася ще з часів Київської Русі, Галицько-Волинської держави, Запорізької Січі, Визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького, Гетьманщини.

Ведучий: Та реалізовувалась ця мрія внаслідок української революції 1917-1920 років, під час якої з великою силою розкрилися свободолобство і національний дух українського народу, утворилися дві демократичні держави – Українська Народна Республіка (УНР) та Західноукраїнська Республіка (ЗУНР). На жаль, дві роз'єднані держави не могли існувати як єдиний політичний, економічний організм, цьому заважав ряд причин. Не зважаючи на перешкоди, народ України не полишав прагнення до соборизації всіх українських земель у власній державі.

Ведуча: 01 грудня 1918 року представники державного Секретаріату ЗУНР – К. Левицький, Л. Цегелоський, члени Директорії – В.Винниченко, С.Петлюра, П.Андрієвський, Ф.Швець підписали у Фастові Предвступний договір про майбутнє об'єднання двох республік. Цей договір став першим і основним актом соборності, викликав схвалення українського загалу.

Ведучий: 03 січня 1919 року на першому засіданні Української Народної ради було одностайно прийнято Ухвалу про злуку ЗУНР і УНР. Часописи підкреслювали, що тим самим зроблено перший крок на шляху до соборності українських земель.

Ведуча: Директорія і Рада Народних Міністрів призначила святкування об'єднання УНР і ЗУНР на 22 січня. Мабуть, ця дата не була випадковою, адже вказаний день збігався з річницею історичного IV Універсалу Центральної Ради, згідно з яким УНР проголошувалася самостійною, незалежною державою, отже він мав стати днем подвійного всенародного свята – Незалежності і Соборності.

Ведучий: 22 січня 1919 року на Софіївській площі, біля пам'ятника гетьману Богдану Хмельницькому, у присутності десятків тисяч киян лідери УНР і

повноважна делегація ЗУНР заявили про свій непохитний намір збудувати єдину соборну Українську державу.

Ведуча: З раннього ранку місто набуло святкового вигляду. На будинках державних установ майоріли національні синьо-жовті прапори, Софіївський майдан прикрашала тріумфальна арка зі старовинними гербами України і Галичини.

Ведучий: Однині воєдино вливаються століттями відірвані одна від одної частини Єдиної України, Західно-українська Народна Республіка (Галичина, Буковина Угорська Русь) і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили, і за які вмирали кращі сини України. Однині є єдина, незалежна Українська Республіка».

Ведуча: Давайте перевіримо, чи добре ми знаємо прості істини. Я буду озвучувати питання, а ви – відповідати. Піднімаємо руки.

ВІКТОРИНА

1. Назвіть один із найдавніших знаків, який є гербом України. (*Тризуб*)
2. Коли було прийнято постанову про Державний прапор України і якого він кольору? (*28 січня 1992 р., жовто-блакитний*)
3. Як називається Гімн України? (*«Ще не вмерла Україна»*)
4. Хто є автором слів Гімну України? (*Павло Чубинський*)
5. Назвіть український Національний герб. (*Тризуб*)
6. Назвіть найбільшу святиню українського народу в музичній символіці. (*Гімн*)
7. Назвіть композитора, який вірш П. Чубинського поклав на музику, цей твір невдовзі став гімном. (*Михайло Вербицький*)
8. Назвіть пісні, які виконують як Гімн України. (*«Ой, у лузі червона калина», «Боже великий, єдиний...»*)

Ведучий: Цей день увійшов до національного календаря як велике державне свято – День Соборності України, і відзначають його з 1999 року. Ті вікопомні історичні події сформували підґрунтя для відродження незалежної соборної демократичної України та утвердження національної ідеї. У розмаїтті жовто-синіх знамен 22 січня 1990 року наші сучасники поєднали живим ланцюгом злуки Схід і Захід України.

Ведуча: Віримо, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Плекаймо все, що працює на ідею загальнонаціональної єдності.

Звучить Державний Гімн України.

Ведучий: Соборність – це символ. Символ боротьби за волю. Порозуміння між людьми. І часточка надії і віри у майбутнє.

Ведуча: Пам'ятаймо про незліченні жертви наших співвітчизників, покладені на вівтар незалежності, соборності, державності.

Ведучий: Любов до землі, до рідного слова прирекли багатьох славних синів і дочок України на тюрми і поневіряння.

Ведуча: Віримо, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Маємо бути свідомі того, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної

мети – побудови економічно й духовно багатой, вільної й демократичної України, якою пишатимуться наші нащадки.

Ведучий:

Україно, соборна державо,
Сонцесяйна колиско моя,
Ні, не вмерла й не вмер твоя слава,
Завойована в чесних боях.

Ведуча: Ти не загинеш, Україно!

І мова прадідна твоя,
Що кожне слово в ній – перлина,
Не вмере повік!

Ведучий: Ми вірим в майбутнє твоє, Україно!

Говорять сьогодні дорослі й малі.

Бо ти в нас – найкраща, бо ти в нас єдина,
Немає такої, як ти, на землі.

Ведуча: Наша виховна година підійшла до кінця. Сердечно бажаємо вам міцного здоров'я, щастя, добра, миру, злагоди і глибокої віри у гідне майбутнє України!

Звучить пісня «Молитва за Україну» (сл. О.Кониського, муз. М.Лисенка).

Ведучий: Віримо, що територіальна цілісність України, скріплена кров'ю мільйонів незламних борців, навіки залишатиметься непорушною. Маємо бути свідомі того, що лише в єдності дій та соборності душ можемо досягти величної мети – побудови економічно й духовно багатой, вільної й демократичної України, якою пишатимуться наші нащадки.

Ведуча: Наше свято підійшло до кінця. Сердечно бажаємо вам міцного здоров'я, щастя, добра, миру, злагоди і глибокої віри у гідне майбутнє України!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виховна година 10-11 клас / О.В.Токар, Н.Ю.Могила, І.П.Маланова. — Х.: Вид-во «Ранок», 2016. — 160 с. — (Серія «Наш клас»).
2. Кульчицький С.В. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / С.В.Кульчицький, Ю.Г.Лебедева. – К.: Генеза, 2010.
3. Пометун О.І. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / О.І.Пометун, Н.М.Гупан. – Київ: Освіта, 2012.
4. Рент О.П. Історія України: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл.: рівень стандарту, академічний рівень / Рент О.П., Малій О.В. – Київ: Генеза, 2010.
5. Турченко Ф.Г. Історія України (профільний рівень): підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл./ Ф.Г.Турченко. – К.: Генеза, 2010.

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В СИСТЕМІ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

(З досвіду роботи Світлани МОІСЕЄНКО, заступника директора з навчально-виховної роботи ДНЗ «Харківський регіональний центр професійної освіти поліграфічних медіатехнологій та машинобудування»)

Головний редактор:
Літературний редактор:
Коректор:
Комп'ютерна верстка:
Дизайн обкладинки:

Тетяна Русланова
Ольга Горєнкова
Ольга Горєнкова
Олена Яковенко
Олена Яковенко

Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області 61121
м.Харків, вул.Владислава Зубенка, 37, 4 поверх
Тел.: (0572) 64-68-60

E-mail: pr.nmc@ptukh.org.ua

<https://www.facebook.com/groups/162399237723984/>

